

МИНИСТЕРСТВО НА РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО

НАРЕДБА No 4

от 21 май 2001 г.

за обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти
(обн., ДВ, бр. 51 от 5 юни 2001 г.)

Глава първа
ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл.1. (1) С наредбата се определят обхватът и съдържанието на инвестиционните проекти, както и на свързаните с тях предварителни (прединвестиционни) проучвания и задания за проектиране.

(2) Наредбата се прилага за всички обекти, за които се изисква одобрен инвестиционен проект при издаване на разрешение за строеж.

Чл.2. (1) Инвестиционните проекти могат да се възлагат и изработват в следните фази на проектиране:

1. идеен проект;
2. технически проект;
3. работен проект (работни чертежи и детайли).
- (2)** Еднофазно във фаза технически проект или работен проект се изработват инвестиционните проекти за обекти, които не са сложни във функционално, технологично и/или инсталационно отношение.
- (3)** Двухазно инвестиционните проекти могат да се изработват във фази: идеен и технически проект, идеен и работен проект или технически и работен проект.
- (4)** Трифазно във фази идеен, технически и работен проект (работни чертежи и детайли) се изработват инвестиционните проекти за сложни или комплексни обекти.

Чл.3. (1) Обхватът на инвестиционните проекти в зависимост от вида, предназначението, големината и местоположението на проектираните обекти и изискванията към проектните решения може да включва следните проектни части:

1. части за архитектура и конструкции:
  - а) архитектурна;
  - б) интериор и обзавеждане;
  - в) конструктивна;
2. части за инсталации и мрежи на техническата инфраструктура:
  - а) водоснабдяване и канализация;
  - б) електрическа (електроснабдяване, електрообзавеждане и електрически инсталации);
  - в) топлоснабдяване, отопление, вентилация и климатизация;
  - г) топлотехническа ефективност;
3. части за устройство на прилежащия към обекта терен:
  - а) геодезическа (трасировъчен план и вертикална планировка);
  - б) паркоустрояване и благоустрояване;
4. част технологична;
5. част проект за организация и изпълнение на строителството;
6. част организация и безопасност на движението;
7. други проектни части при сложни и комплексни обекти:
  - а) обща обяснителна записка;
  - б) генерален план;
  - в) сметна документация;
8. проектни части при специфични обекти:
  - а) консервация, реставрация и експониране на паметниците на културата;
  - б) земна основа.

Чл.4. Инвеститорът определя и възлага фазите на проектиране и частите на проекта за всяка отделна фаза в зависимост от вида и спецификата на обекта. При възлагане на частите на проекта се спазват изискванията за задължителен минимален обхват по чл.144, ал.1, т.3 от Закона за устройство на територията (ЗУТ).

Чл.5. (1) Инвестиционното проектиране се извършва в съответствие със скицата (визата) за проектиране по чл.140 ЗУТ и с изискванията на заданието за проектиране или договора за проектиране в случаите, когато не е изработено задание.

(2) Инвеститорът може да възложи на проектанта да изясни и обоснове обхвата и съдържанието на проекта, както и да събере информация и документи, необходими за проектирането, които са елемент на заданието за проектиране.

Чл.6. При необходимост и по преценка на инвеститора за изработване на заданието за проектиране и/или на проекта може да се възложат предварителни (прединвестиционни) и обемно-устройствени проучвания.

Чл.7. Когато инвеститорът не е възложил извършване на предварителни проучвания, целесъобразността от изграждането на конкретния обект се изяснява със заданието за проектиране и/или със самия проект.

Чл.8. (1) Всяка проектна част задължително се съгласува от проектантите на другите проектни части.

(2) Всички проектни части се подписват от инвеститора (собственика), а частите по чл.139, ал.4 ЗУТ - и от лицето, упражняващо технически контрол в проектирането.

Глава втора ПРЕДВАРИТЕЛНИ (ПРЕДИНВЕСТИЦИОННИ) ПРОУЧВАНИЯ

Чл.9. Предварителните (прединвестиционните) проучвания могат да обхващат:

1. изясняване на инвестиционното строително намерение;
2. проучвания за определяне на подходящо местоположение на обекта и на условията за застрояване съобразно предвижданията на устройствените планове;
3. инженерни проучвания, в т.ч. геоложки, геотехнически, хидрогеоложки, хидроложки и др., като съдържанието им се определя в зависимост от местоположението, вида, характера и спецификата на обекта;
4. проучвания и документиране за нуждите на инвестиционното проектиране на обекти - недвижими паметници на културата;
5. геодезически проучвания;
6. технологични проучвания за избор на оферта, предлагаща оптимална технология - за обекти, при които технологичното решение е определящо;
7. технико-икономическа обосновка за определяне на икономическата целесъобразност и ефективност на инвестиционното строително намерение, в т.ч. за избор на подходящ негов вариант;
8. обосновка на социалната целесъобразност и ефективност на инвестиционната инициатива, в т.ч. откриване на работни места и осигуряване на обществени услуги;
9. проучвания за потенциала на териториите с особена и превантивна устройствена защита във връзка с режимите за опазване на териториите за природозащита и на обектите на културно-историческото наследство;
10. вариантни проучвания за рехабилитация на съществуващи и за изграждане на нови енергийни мощности;
11. специфични проучвания при реконструкция, пристрояване и надстрояване на съществуващи сгради, в т.ч. архитектурно и конструктивно заснемане на сградите и изследване на техническата инфраструктура;
12. микросейсмично изследване - за енергийни, хидротехнически, транспортни и други специфични обекти;
13. други специфични проучвания, налагащи се от вида и спецификата на отделните строежи, като климатични, водостопански, почвено-мелиоративни, аграрно-икономически и земеустройствени проучвания - при проекти на хидромелиоративни системи, проекти за противосвлачищни и брегоукрепителни съоръжения и др.

Глава трета ОБЕМНО-УСТРОЙСТВЕНО ПРОУЧВАНЕ

Чл.10. (1) При необходимост в съответствие с чл.138 ЗУТ за определяне местоположението на обекта, доказване на неговата нормативна допустимост и целесъобразността на инвестиционното намерение, както и за съставяне на задание за изработване на инвестиционен проект, инвеститорът може да възложи обемно-устройствено проучване.

(2) Обемно-устройственото проучване има за цел да адаптира бъдещото архитектурно решение на обекта (сградата или групата от сгради) към решението на подробния устройствен план в съответствие с регулационното отреждане и режима на устройство и застрояване.

(3) Когато няма действащ подробен устройствен план, обемно-устройственото проучване предлага целесъобразно разполагане на застрояването в поземления имот и може да служи за основа за изработването на подробен устройствен план.

Чл.11. (1) Обемно-устройственото проучване:

1. определя очертанията на бъдещите обекти за застрояване, така че те да отговарят на зададените с действащия подробен устройствен план и/или на нормативно допустимите мерки, разстояния и плътност на застрояване;
2. определя обема на застрояване в рамките на зададените с действащия подробен устройствен план и/или в рамките на нормативно допустимите височина - етажност и площна или обемна интензивност на застрояване;
3. представя обобщено функционално-пространствено решение за отделните етажи на сградата (сградите);
4. представя обобщено обемно-фасадно решение на сградата (сградите);
5. определя обобщено оформянето на околното пространство на сградата (сградите) в поземления имот

или в групата поземлени имоти;

6. дава обобщено решение на инженерните мрежи в поземления имот (имоти), когато това има съществено значение за функционалното и архитектурно-обемното решение;

7. определя задължителните изисквания и параметри за опазването на недвижимите паметници на културата и тяхната среда, както и за интегриране на новото застрояване към тях.

(2) Обемно-устройственото проучване се представя със следните минимално необходими чертежи:

1. ситуационно решение върху основа от кадастрална карта (кадастрален план) или от действащия подробен устройствен план в мащаб (М) 1:1000 или М 1:500;

2. схематични разпределения на етажите с обобщени групи помещения в М 1:500 или М 1:200;

3. схематични фасади-силуети с обобщено оформяне на обемите в М 1:500 или М 1:200.

(3) Към обемно-устройственото проучване могат да се представят допълнително по преценка на проектанта или при договаряне с инвеститора и следните чертежи: схематични разрези, схема на разположението на мрежите на техническата инфраструктура, аксонометрични изгледи, перспективни изгледи, фотомонтажи, компютърна анимация, макет и др.

(4) Обемно-устройственото проучване се придружава от обяснителна записка, която пояснява предложените решения, тяхната целесъобразност и постигнатите технико-икономически показатели.

(5) Обемно-устройственото проучване може да се договаря за изработване във варианти.

Глава четвърта

ИЗХОДНИ ДАННИ И ДОКУМЕНТИ. ЗАДАНИЕ ЗА ПРОЕКТИРАНЕ

Чл.12. (1) Изходните данни и документите, необходими за изработването и одобряването на проекта, са:

1. скица (виза) за проектиране по чл.140 ЗУТ;

2. геоложка, сеизмолужка и геотехническа характеристика, хидрогеоложка и хидроложка характеристика на района - при проектиране на хидротехнически обекти, както и данни за специфичните условия на строителството, като осигуряване срещу земетръс и др.;

3. становища и данни от съответните експлоатационни дружества за свързване на вътрешните мрежи и инсталациите на обекта с мрежите на техническата инфраструктура за:

а) източника за водоснабдяване и изясняване на основните и спомагателните инсталации, мястото за заустване на отпадъчните води с посочване на категорията на водоприемника, необходимостта от изграждане на пречиствателни съоръжения и др.;

б) източника за електроснабдяване и необходимостта от изграждане на трансформаторни постове;

в) източника за топлоснабдяване;

г) източника за газоснабдяване и необходимостта от изграждане на газоразпределителни пунктове;

д) местоположението на пътната връзка на обекта към съответния път от републиканската или общинската пътна мрежа;

е) връзките с други мрежи на техническата инфраструктура, когато това се налага от спецификата на обекта;

4. геодезическата, картната, плановата и кадастралната основа, в т.ч. геодезически мрежи, респ. изходни точки и репери, които са необходими за проектирането и строителството;

5. опорния план на недвижимите паметници на културата и извадка от археологически кадастър (специализирана карта), когато съществува такъв;

6. предварителните (прединвестиционните) и/или обемно-устройствените проучвания за обекта, когато такива са разработени;

7. други изходни данни и документи, които се изискват с нормативен или административен акт.

(2) Изходните данни и документи се прилагат към заданието за проектиране (договора за проектиране).

Чл.13. (1) Със заданието за проектиране се определят:

1. изискванията към обекта;

2. фазите на проектиране;

3. необходимите проектни части.

(2) Заданието за проектиране включва:

1. основни технически, икономически, технологични, функционални и планово-композиционни изисквания към обекта;

2. основни функционални и композиционни параметри на обекта.

(3) Основните технически, икономически, технологични, функционални и планово-композиционни изисквания към обекта могат да бъдат:

1. за целесъобразно и ефективно оразмеряване на застроените площи и обеми;

2. за осигуряване на единство и хармония между функционалното, технологичното и композиционното решение и с околната среда;

3. за използване на високоефективни материали, оборудване и технологии за осигуряване на качествено изпълнение на обекта;

4. за осигуряване съответствието на проектните решения с изискванията към строежите по чл.169 ЗУТ;

5. към интериора и обзавеждането и към синтеза на архитектурата с изобразителните и приложните изкуства;

6. към благоустройството и паркоустройството на прилежащия терен;

7. към техническите инсталации на обекта, в т.ч. отоплителни, вентилационни, електрически,

водоснабдителни, канализационни и др.;

8. към технологията и технологичното оборудване;

9. към показателите за икономическа ефективност, които трябва да бъдат постигнати;

10. за последователността на изработване на проектите за подобектите - при строителство на комплексни обекти;

11. други изисквания на инвеститора.

(4) Като основни функционални и композиционни параметри за обекта могат да бъдат зададени необходимите:

1. вид, характер, специфика на обекта и свързаните с него основни, спомагателни и обслужващи подобекти;

2. функционални и/или технологични връзки между отделните обекти и подобекти;

3. площи на отделните обекти и подобекти;

4. застроени обеми за обекта и по отделни подобекти;

5. брой етажи според допустимата височина на застрояване;

6. общ капацитет и/или необходим брой на обслужващия персонал - общо и по подобекти.

(5) Когато към заданието за проектиране са приложени предварителни проучвания, текстовата му част може да бъде съкратена с препращане към резултатите от проучванията.

Чл.14. Заданието за проектиране за първоначалната фаза служи за задание и на всяка следваща фаза заедно с проекта от предходната фаза.

Глава пета ИДЕЕН ПРОЕКТ

Чл.15. (1) Идеиният проект се изработва в съответствие със скицата (визата) за проектиране и със заданието за проектиране (договора за проектиране).

(2) Когато няма изработено задание за проектиране, идейният проект изпълнява и ролята на задание за следващата фаза на проектиране.

(3) Обхватът и съдържанието на идейния проект трябва да бъдат достатъчни за ползването му:

1. като основа за изработване на следващата фаза на проектиране;

2. за избор на архитектурно-пространствено решение, строително-конструктивно решение, инсталационни и технологични решения, системи за безопасност и др., когато такива се изискват със заданието за проектиране (договора за проектиране);

3. за нуждите на съгласуването - при условията и по реда на чл.141 ЗУТ.

Чл.16. (1) Идеиният проект може да се изработва в една или повече проектни части в зависимост от вида, характера, сложността и спецификата на съответния обект и неговите подобекти, както следва:

1. за обекти, за които определяща и водеща е архитектурната част на проекта - част архитектурна, самостоятелна или придружена от част конструктивна, необходимите инсталационни части, геодезическа част, технологична част и др.;

2. за обекти, за които определяща и водеща е конструктивната част на проекта - част конструктивна, самостоятелна или придружена от част архитектурна, необходимите инсталационни части, част геодезическа, част технологична и др.;

3. за обекти, за които определяща и водеща е технологичната част на проекта - част технологична, самостоятелна или придружена от част архитектурна, конструктивна, необходимите инсталационни части, част геодезическа и др.;

4. за обекти, за които определяща и водеща е съответна част на проект за техническа инфраструктура - съответната част на техническата инфраструктура (за външни водоснабдителни и/или канализационни мрежи, за електроснабдителни и/или електрозахранващи мрежи, за топлоснабдителни и/или разпределителни мрежи, за газопреносни и/или газоразпределителни мрежи, за хидромелиоративни системи, за пътища, за железопътни линии и др.), самостоятелна или придружена от част конструктивна, геодезическа и др.

(2) За паметници на културата се изработва част консервация, реставрация и експониране.

Чл.17. Идеиният проект може да се разработва във варианти на проектните решения.

Чл.18. (1) Всяка част на идейния проект включва:

1. чертежи, които изясняват предлаганите проектни решения в следните препоръчителни мащаби:

а) ситуационно решение - в М 1:500 или М 1:1000;

б) разпределения, разрези, фасади - в М 1:100 или М 1:200;

в) други чертежи - в подходящ мащаб, в зависимост от вида и спецификата на обекта;

2. обяснителна записка, поясняваща предлаганите проектни решения и съответствието им с изискванията на чл.169 ЗУТ за безопасна, сигурна, здравословна и достъпна за всички среда;

3. изчисления, обосноваващи проектните решения, които се включват по преценка на проектанта, или когато се изискват със заданието за проектиране (договора за проектиране).

(2) Отделни части на идейните проекти могат да включват и макети, модели, фотомонтажи, компютърна анимация и др.

Глава шеста

Чл.19. (1) Техническият проект се изработва въз основа на съгласувания идеен проект, а в случаите, когато не е изработен идеен проект - в съответствие със скицата (визата) за проектиране и заданието за проектиране (договора за проектиране).

(2) Техническият проект подлежи на съгласуване и е основа за изработване на работния проект или подлежи на одобряване и е основание за издаване на разрешение за строеж, възлагане и изпълнение на строителството.

(3) С техническия проект се доизясняват и допълват проектните решения на идейния проект, респ. се изработват проектни решения, които осигуряват:

1. съответствието с изискванията към строежите по чл.169 ЗУТ;

2. ползването на техническия проект като документация за договаряне на строителството и/или за доставка на оборудване, строителни материали и изделия, вкл. за възлагане на обществени поръчки за строителство или за доставка на оборудване при условията и по реда на Закона за обществените поръчки (ЗОП);

3. започването и изпълнението на строителството до завършването на обекта.

(4) В случаите, когато разрешението за строеж се издава по одобрен технически проект, в процеса на строителството същият се допълва с необходимите работни чертежи и детайли за уточняване на проектните решения в степен, позволяваща изпълнението на всички видове строителни и монтажни работи (СМР).

(5) Работните чертежи и детайли по ал.4 се съгласуват с проектантите по съответните части и с лицето, упражняващо технически контрол на част конструктивна, а тяхното нормативно съответствие и изпълнение подлежат на контрол от лицата, които упражняват строителен надзор.

(6) Когато строежът е изпълнен в съответствие с одобрения технически проект и работните чертежи и детайли по ал.4, той се заверява като екзекутивни чертежи съгласно чл.175 ЗУТ.

Чл.20. (1) В обхвата на техническия проект могат да се включват, в зависимост от вида и спецификата на обекта, следните части:

1. за обекти, за които определяща и водеща е архитектурната част на проекта - части архитектурна, конструктивна, необходимите инсталационни части, технологична част, част организация и изпълнение на строителството, част геодезическа и др.;

2. за обекти, за които определяща и водеща е конструктивната част на проекта - части конструктивна, архитектурна, необходимите инсталационни части, част технологична, част организация и изпълнение на строителството, част геодезическа и др.;

3. за обекти, за които определяща и водеща е технологичната част на проекта - части технологична, архитектурна, конструктивна, необходимите инсталационни части, част организация и изпълнение на строителството, част геодезическа и др.;

4. за обекти, за които определяща и водеща е съответна част на техническата инфраструктура - съответната част на техническата инфраструктура (за външни водоснабдителни и/или канализационни мрежи, за електроснабдителни и/или електрозахранващи мрежи, за топлоснабдителни и/или разпределителни мрежи, за газопреносни и/или газоразпределителни мрежи, за хидромелиоративни системи, за пътища, за железопътни линии и др.), както и части конструктивна, технологична, архитектурна, организация и изпълнение на строителството, част геодезическа и др.

(2) За паметници на културата се изработва част консервация, реставрация и експониране.

Чл.21. (1) Всяка проектна част на техническия проект съдържа:

1. чертежи, по които може да се изпълняват СМР в следните препоръчителни мащаби:

а) ситуационно решение - в М 1:500 или М 1:1000;

б) разпределения, разрези, фасади - в М 1:50 или М 1:100;

в) други чертежи - в подходящ мащаб, в зависимост от вида и спецификата на обекта;

2. обяснителна записка, поясняваща предлаганите проектни решения, към която се прилагат издадените във връзка с проектирането документи и изходните данни;

3. изчисления, обосноваващи проектните решения.

(2) Количествена и стойностна сметка се прилагат към изчисленията или се обособяват в част сметна документация, когато се изискват със заданието за проектиране (договора за проектиране).

(3) Отделни части на техническите проекти могат да включват и макети, мостри, фотомонтажи, компютърна анимация и др.

Глава седма РАБОТЕН ПРОЕКТ

Чл.22. (1) Работният проект (работни чертежи и детайли) се изработва въз основа на съгласувания проект в предходна фаза, а при еднофазно проектиране - в съответствие със скицата (визата) за проектиране и със заданието за проектиране (договора за проектиране).

(2) Работният проект (работни чертежи и детайли) подлежи на одобряване и е основание за издаване на разрешение за строеж и за възлагане и изпълнение на строителството.

Чл.23. С работния проект:

1. се изясняват конкретните проектни решения в степен, осигуряваща възможност за цялостно

изпълнение на всички видове СМР и за доставка и монтаж на технологичното оборудване и обзавеждането на обекта;

2. се осигурява възможност за ползването му като документация за договаряне изпълнението на строителството, вкл. чрез процедура за възлагане на обществена поръчка за строителство и/или за доставка на оборудване при условията и по реда на ЗОП;

3. се осигурява съответствието на проектните решения с изискванията към строежите по чл.169 ЗУТ.

Чл.24. (1) Проектните части на работния проект включват:

1. работни чертежи и детайли, по които се изпълняват отделните видове СМР в следните препоръчителни мащаби:

а) ситуационно решение - в М 1:500 и М 1:1000;

б) разпределения, разрези, фасади - в М 1:50 и М 1:100;

в) детайли - в М 1:20, М 1:5 и М 1:1;

г) други чертежи - в подходящ мащаб, в зависимост от вида и спецификата на обекта;

2. обяснителна записка, поясняваща предлаганите проектни решения, към която се прилагат издадените във връзка с проектирането документи и изходни данни;

3. изчисления, обосноваващи проектните решения.

(2) Количествена и стойностна сметка се прилагат към изчисленията или се обособяват в част сметна документация, когато се изискват със заданието за проектиране (договора за проектиране).

(3) Отделни части на работните проекти, в зависимост от заданието за проектиране, могат да включват и макети, мостри, фотомонтажи, компютърна анимация и др.

(4) Когато строежът е изпълнен в съответствие с одобрения работен проект, той се заверява като екзекутивни чертежи съгласно чл.175 ЗУТ.

Чл.25. Инвеститорът може да възложи изработване на общ координационен план за координиране изпълнението на инсталациите на обекта.

Чл.26. (1) За нови и неприлагани в страната строителни технологии към съответните проектни части се изработва раздел, съдържащ пълни строително-технологични решения, респ. технологична документация. Строително-технологичните решения при възможност се обосновават с български или чуждестранни технически спецификации или с данни за резултата от тяхното прилагане на други строежи.

(2) За обектите, изискващи висока степен на охрана, към съответните проектни части се изработва раздел за физическа защита.

Глава осма ЧАСТ АРХИТЕКТУРНА

Раздел I Част архитектурна на идейния проект

Чл.27. Част архитектурна на идейния проект определя съдържанието и архитектурно-художествения образ на бъдещия обект (сграда или съоръжение).

Чл.28. (1) Част архитектурна представя решения за:

1. функционално-пространствената композиция на обекта (сградата);

2. архитектурно-художествения образ на обекта (сградата);

3. вписването на обекта в околната архитектурна и ландшафтна среда;

4. създаването на устойчива, здравословна, безопасна, хигиенична и достъпна за всички архитектурна среда.

(2) Част архитектурна осигурява основа и предпоставки за:

1. подходящо строително-конструктивно решение;

2. решение на техническата инфраструктура и сградните инсталации;

3. оптимално и безопасно протичане на технологичния процес.

Чл.29. (1) Част архитектурна се представя в следните чертежи:

1. ситуационно решение, изработено върху основа от кадастралната карта (кадастралния план) или от действащия подробен устройствен план, в което се посочват точното местоположение на обекта и постигнатите показатели на застрояване;

2. разпределения на всички етажи и план на покривните линии;

3. фасадни изображения, изясняващи външното оформяне на обемите;

4. напречни и надлъжни вертикални разрези, изясняващи височините, нивата и вертикалната комуникация в сградата.

(2) По преценка на проектанта или в съответствие със заданието за проектиране (договора за проектиране) могат да се представят допълнително:

1. фрагменти на характерни и повтарящи се помещения с обзавеждане и елементи от фасадите;

2. перспективни и аксонометрични изгледи;

3. фотомонтажи, компютърна анимация, макети и др.

Чл.30. (1) Обяснителната записка към архитектурната част пояснява функционално-пространственото и архитектурно-художественото решение на обекта, описва данните за постигнатите с проекта технико-икономически показатели - площи, обеми, брой стаи, брой места и др., както и съответствието на проектните решения и строителните продукти с изискванията на чл.169 ЗУТ.

(2) Към обяснителната записка може да се включат допълнително:

1. предложение за конструктивно-строителна система, когато липсва част конструктивна;
2. предложения за инсталационните системи, когато липсват съответните части;
3. предложения за използване на подходящи строителни материали и изделия;
4. съображения за естетическо оформяне на интериора и екстериора.

Чл.31. По искане на инвеститора към част архитектурна може да се приложи стойностна сметка на обекта по уедрени показатели.

Раздел II

Част архитектурна на техническия проект

Чл.32. Част архитектурна на техническия проект конкретизира и прецизира решенията на идейния проект или представя решенията по чл.28, когато не е изработен идеен проект.

Чл.33. (1) Част архитектурна на техническия проект се представя в следните чертежи:

1. ситуационно решение, изработено върху основа от кадастралната карта (кадастралния план) или от действащия подробен устройствен план, в което се посочват точното местоположение на обекта и постигнатите показатели на застрояване;
2. разпределения на всички етажи и план на покривните линии, изясняващи параметрите на всички помещения и на отворите в тях, предвидените материали или минималните изисквания към тях, за обработката на стени, подове, тавани, стълбища и други части на сградата;
3. фасадни изображения, изясняващи външното оформяне на обемите, употребените материали и тяхната обработка;
4. напречни и надлъжни вертикални разрези, изясняващи височините, нивата, вертикалната комуникация в сградата, наклоните на покривните равнини, изолациите, подовите конструкции и настилки.

(2) При договаряне с инвеститора допълнително могат да се представят чертежи за:

1. фрагменти на характерни и повтарящи се помещения с обзавеждането;
2. фрагменти от елементи на фасадите;
3. характерни архитектурни детайли.

(3) В случаите, когато се предвижда изпълнение на строителството по одобрен технически проект, същият се допълва в процеса на строителството с необходимите детайли, достатъчни за изпълнението на СМР.

Чл.34. Част архитектурна на техническия проект се придружава от обяснителна записка, изработена съгласно изискванията на чл.30.

Чл.35. (1) С изчисленията на част архитектурна на техническия проект се доказва осигуряването на изискванията по чл.169 ЗУТ в случаите, когато осигуряването се извършва с архитектурната част.

(2) По искане на инвеститора към изчисленията се прилагат:

1. спецификации на дограма и други материали и изделия;
2. количествена сметка за видове архитектурно-строителни работи по уедрени показатели;
3. стойностна сметка на обекта по уедрени показатели.

Раздел III

Част архитектурна на работния проект

Чл.36. (1) Част архитектурна на работния проект прецизира и детайлизира решенията на идейния проект и/или на техническия проект и определя необходимите строителни материали, изделия и начини за изпълнението на обекта, а когато проектирането е еднофазно във фаза работен проект, дава цялостни архитектурни решения.

(2) Част архитектурна на работния проект представя освен решенията по чл.28 и решения за:

1. необходимите строителни материали и изделия за изпълнение на СМР и начина на тяхната обработка, полагане и/или монтаж;
2. изпълнението на хидроизолациите и топлоизолациите на обекта;
3. осигуряване на естественото и изкуственото осветление в помещенията;
4. изпълнението на дограмата, настилките, облицовките и другите видове довършителни СМР в помещенията, покривите и фасадите;
5. акустичната обработка на стени и тавани, когато такава е необходима или се изисква със заданието за проектиране (договора за проектиране).

Чл.37. Част архитектурна на работния проект се представя в следните чертежи:

1. чертежите по чл.33, ал.1;
2. допълнителни чертежи с подробни параметри и фрагменти от по-важни части на обекта;
3. архитектурни детайли в подходящ мащаб, изясняващи изпълнението на отделни СМР в интериора и екстериора на обекта, в т.ч. покриви, стени, тавани, подове, настилки, облицовки, изолации, дограми, козирки, стълби, парапети, комини, шахти и др.

Чл.38. Част архитектурна на работния проект се придружава от обяснителна записка, която освен описанията, посочени в чл. 30, съдържа и описания на:

1. предложените решения за топлоизолация, хидроизолация, звукоизолация, пожарна безопасност и акустични обработки;

2. предвидените строителни материали и изделия;
3. естетическото оформяне на екстериора и интериора.

Чл.39. (1) Изчисленията на част архитектурна на работния проект включват:

1. спецификации на строителните изделия и материали, включени в оформянето на интериора и екстериора;

2. изчисления за доказване осигуряването на изискванията по чл.169 ЗУТ в случаите, когато осигуряването се извършва с архитектурната част.

(2) По искане на инвеститора към изчисленията се прилагат и:

1. количествена сметка за видове архитектурно-строителни работи;
2. стойностна сметка.

Чл.40. (1) По искане на инвеститора в част архитектурна на работния проект може да се изработи и решение за цветово оформление на обекта (сградата).

(2) С решението за цветово оформление се определят:

1. цветовото третиране и вида на фасадите, цокълните и покривните материали;
2. местата и размерите на фасадните пана и реклами.

(3) Решението за цветово оформление се представя в следните чертежи:

1. цветово решение и материали на фасадите;
2. цветово решение и материали на покривните линии;
3. характерни детайли на екстериора.

Раздел IV Част интериор и обзавеждане

Чл.41. (1) Част интериор и обзавеждане може да се изработва при новопроектирани обекти или като самостоятелен проект за обзавеждане на съществуващи обекти със или без промяна на предназначението им.

(2) С част интериор и обзавеждане се дават решения за:

1. основната функция на отделните помещения и пространства и връзките между тях с оглед задоволяване на композиционните, технологичните, физиологичните, ергономичните, акустичните, охранителните и други изисквания;
2. оформянето на пода, стените и тавана на помещенията, както и на допълнително създадени прегради за частично разделяне на пространствата;
3. разположението на подвижните и неподвижни елементи на обзавеждането;
4. разположението на осветителните тела на изкуственото осветление във връзка с общото пространствено оформление;
5. включването в интериора на произведения на изобразителните и приложните изкуства.

Чл.42. (1) Част интериор и обзавеждане се представя в следните чертежи:

1. чертеж на основното функционално и композиционно решение с разположението на елементите на интериора;
2. чертеж на решението на тавана с показани основните и допълнителните обработки, осветлението и др.;
3. разгъвки на стените с показани основните и допълнителни обработки и оформянето на елементите на инсталационните системи;
4. чертежи (табла) с представяне на цветовото решение и материалите;
5. чертежи на характерни декоративни, художествени и други елементи с културно-историческа стойност от интериора на сгради - паметници на културата;
6. характерни детайли на интериора в подходящ мащаб - по преценка на проектанта.

(2) В случаите, когато се проектират обекти, за които се изисква изработване на акустичен проект, към чертежите се прилагат и:

1. графичен анализ на хода на звуковите отражения за надлъжния вертикален разрез и за плана на помещението (залата);
2. чертежи за приетата форма и профил на залата, вкл. на тавана, стените и пода;
3. чертежи на звукоизолационни и обезшумителни конструкции за акустично обработваните помещения.

Чл.43. (1) Част интериор и обзавеждане се придружава от обяснителна записка, която описва:

1. основната функция на помещенията и пространствата и на връзките между тях;
2. основните елементи, които се използват за изграждане на интериора;
3. възприетите решения за задоволяване на основните функционални, композиционни, технологични, физиологични, ергономични, акустични, охранителни и други изисквания;
4. използваните материали и начина на тяхната обработка;
5. обосновка на включените в интериора произведения на изобразителното и приложните изкуства.

(2) В случаите, когато се изработва акустичен проект, в обяснителната записка се описват и приетите акустични решения.

Чл.44. (1) Изчисленията на част интериор и обзавеждане включват:

1. подробни количествени сметки за материалите и изделията по видове СМР;
  2. спецификации на изделията и материалите, включени в оформянето на интериора и обзавеждането.
- (2)** Когато се изисква със заданието за проектиране, към изчисленията на проекта за интериор и

Раздел I Част конструктивна на идейния проект

Чл.45. Част конструктивна на идейния проект определя:

1. строителната система, конструктивната схема и идейните конструктивни и строително-технологични решения;
2. начина на фундиране;
3. приблизителните размери и разположението на носещите конструктивни елементи, определени съгласувано с архитектурните решения.

Чл.46. Част конструктивна на идейния проект се представя в следните чертежи:

1. кофражни планове - за обектите с монолитни стоманобетонни конструкции;
2. монтажни планове - за обектите със сглобяеми или метални конструкции;
3. предварителни кофражни планове - за строителните съоръжения с монолитна бетонна или стоманобетонна конструкция.

Чл.47. Част конструктивна на идейния проект се придружава от обяснителна записка, която съдържа:

1. необходимите изходни данни, документи и изисквания на заданието за проектиране към част конструктивна;
2. специфичните изисквания на архитектурното решение, меродавни за определяне вида на носещата конструкция;
3. данните за геоложките, хидрогеоложките и други проучвания и за сеизмичността на района на обекта;
4. допълнителните специфични изисквания към конструктивните елементи, подложени на динамични въздействия;
5. съображения и обосновка на приетото решение за фундиране в съответствие с конкретните геоложки, хидрогеоложки и други условия;
6. описание на допълнителните мероприятия, които се налагат от конкретните теренни и хидрогеоложки условия;
7. обосновка и описание на приетата строителна система и конструктивни решения;
8. предложения за прилагане на нови строителни технологии, когато такива се предвиждат;
9. специфични изисквания към другите части на проекта, произтичащи от особеностите на възприетите конструктивни решения.

Чл.48. (1) Към част конструктивна на идейния проект се включват предварителни ориентировъчни изчисления за определяне на приблизителните размери и разположението на носещите конструктивни елементи и конструкциите, поемащи сеизмичните натоварвания.

(2) По искане на инвеститора може да се приложи количествена и стойностна сметка за СМР на част конструктивна по уедрени показатели.

Раздел II Част конструктивна на техническия проект

Чл.49. Част конструктивна на техническия проект развива, допълва и конкретизира проектните решения на част конструктивна на идейния проект, а в случаите, когато не е изработен идеен проект, определя:

1. строителната система, изчислителните схеми, конструктивните решения, отделните състояния на натоварванията и строително-технологичните решения;
2. начина на фундиране и мероприятията за заздравяване на земната основа;
3. конкретните размери на конструктивните елементи, съгласувано с архитектурните решения, както и разположението на носещите и поемащите сеизмичните натоварвания конструктивни елементи.

Чл.50. (1) Чертежите на част конструктивна на техническия проект се изработват с подробност и конкретност, които следва да осигурят изпълнението на СМР.

(2) Част конструктивна на техническия проект се представя с чертежи, които отразяват нормативните техническите изисквания и специфичните особености на избраната строителна система и включва:

1. план на основите с привързване към съществуващия терен;
2. кофражни планове при монолитни стоманобетонни конструкции с означени отвори за преминаване на елементите на сградните инсталации и за монтажа на машините и съоръженията, както и означени места на всички закладни части;
3. армировъчни планове за изпълнението на монолитните стоманобетонни конструкции;
4. монтажни планове - за строежите със сглобяеми конструктивни елементи с пълна спецификация на монтажните елементи;
5. конструктивно-монтажни чертежи - за строежите, проектирани с метални, дървени и смесени конструкции;
6. монтажни планове на окачени фасади;

7. други планове и чертежи, свързани със строително-технологичните решения;

8. спецификации на материалите, изделията и готовите стоманобетонни елементи.

(3) В случаите, когато разрешението за строеж се издава по одобрен технически проект, в процеса на строителството допълнително се изработват чертежите и детайлите по чл.55, т.2, 3, 4, 5, 6 и 7.

Чл.51. Обяснителната записка на част конструктивна на техническия проект освен описанията, посочени в чл.47, съдържа и:

1. описание на характерни елементи и детайли на конструкцията;

2. данни за техническите характеристики на използваните материали;

3. описание на техническите условия за монтажа на сглобяемите строителни конструкции.

Чл.52. Изчисленията към част конструктивна на техническия проект включват статически и динамически изчисления по приетите схеми за всички конструктивни елементи.

Чл.53. (1) Към част конструктивна на техническия проект се изработват количествени сметки за СМР.

(2) Когато се изисква със заданието за проектиране (договора за проектиране), към изчисленията се прилага стойностна сметка на СМР.

Раздел III

Част конструктивна на работния проект

Чл.54. Част конструктивна на работния проект допълва и конкретизира решенията на техническия проект, респ. дава цялостно конструктивно решение, когато не е изработен технически проект или когато проектирането е еднофазно във фаза работен проект.

Чл.55. (1) Чертежите на част конструктивна на работния проект съдържат:

1. чертежите по чл.50;

2. чертежи на фундаменти, подложени на динамични натоварвания от машини;

3. детайли за монтаж на сглобяеми елементи и на закладни части към носещите конструкции по сечения и марки;

4. конструктивни детайли на архитектурните решения за облицовки, звукоизолация, акустични конструкции, топлоизолации, елементи на интериора и екстериора и др.;

5. конструктивни детайли за осъществяване на връзката между елементи на техническата инфраструктура и инсталациите с елементите на строителната конструкция;

6. конструктивно-монтажни детайли;

7. специфични детайли на елементите на строителната конструкция.

Чл.56. Обяснителната записка на част конструктивна на работния проект допълва и доразвива обяснителната записка на част конструктивна на техническия проект по чл.51.

Чл.57. (1) Изчисленията към част конструктивна на работния проект съдържат и доразвиват изчисленията на част конструктивна на техническия проект по чл.52 и количествените сметки по чл.53, ал.1.

(2) Когато се изисква със заданието за проектиране (договора за проектиране), към част конструктивна се прилага стойностна сметка на СМР.

Глава десета

ЧАСТИ ЗА ИНСТАЛАЦИИ И МРЕЖИ НА ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА ВЪВ ФАЗА ИДЕЕН ПРОЕКТ

Чл.58. (1) Проектните части за инсталации и мрежи на техническата инфраструктура във фаза идеен проект могат да се изработват в зависимост от вида и спецификата на обекта за:

1. външни мрежи - електроснабдителни и/или електрозахранващи, водоснабдителни и/или

канализационни, топлоснабдителни и/или разпределителни, газопреносни и/или газоразпределителни и др.;

2. свързването на обекта с външните мрежи, които захранват обекта;

3. вътрешните площадкови мрежи, необходими за експлоатацията на обекта;

4. инсталациите на сгради - електрически (силнотокови и слаботокови), водопроводни и канализационни, отоплителни, вентилационни и климатични и др., които осигуряват нормените параметри на средата за обитаване и/или на работната среда в обекта.

(2) При проекти за външни мрежи на техническата инфраструктура съответната проектна част се изработва като определяща и водеща.

Чл.59. Чертежите на проектните части за инсталациите и мрежите на техническата инфраструктура съдържат:

1. за външни мрежи - идейни решения, при възможност във варианти;

2. за вътрешните инсталации - идейни решения, в т.ч. принципни схеми.

Чл.60. (1) Обяснителната записка на проектните части за инсталациите и мрежите на техническата инфраструктура съдържа:

1. изходните данни, приложени към заданието за проектиране (договора за проектиране), данни за

местоположението, климатичните условия, специални изисквания за вътрешните изчислителни температури, скорост на въздуха и относителните влажности в помещенията, теренните условия и др.;

2. обосновка на проектните решения, в т.ч. вида и избрания начин на изпълнение на мрежите,

инсталациите и инсталационното съоръжаване.

(2) По желание на проектанта, или когато се изисква със заданието за проектиране (договора за проектиране), към обяснителната записка се прилагат структурни схеми.

Чл.61. Изчисленията към частите за инсталации и мрежи на техническата инфраструктура се изработват, ако се изискват със заданието за проектиране (договора за проектиране) и съдържат:

1. изчисления, които обосновават приетите решения;
2. ориентировъчни количествени сметки по уедрени показатели;
3. спецификации на основните съоръжения, машини и апарати.

Чл.62. Към частите за инсталации и мрежи на техническата инфраструктура при необходимост могат да се обособяват раздели автоматизация, пожарна безопасност и др.

Глава единадесета

ЧАСТ ЕЛЕКТРИЧЕСКА (ЧАСТ ЕЛЕКТРОСНАБДЯВАНЕ, ЕЛЕКТРООБЗАВЕЖДАНЕ И ЕЛЕКТРИЧЕСКИ ИНСТАЛАЦИИ) НА ТЕХНИЧЕСКИЯ И РАБОТНИЯ ПРОЕКТ

Раздел I

Част електрическа на техническия проект

Чл.63. (1) Част електрическа (електроснабдяване, електрообзавеждане и електрически инсталации) на техническия проект може да се изработва в зависимост от вида и спецификата на обекта за външни електроснабдителни и/или електрозахранващи мрежи, свързването на обекта с външните мрежи, вътрешните площадкови мрежи и електрическите инсталации на сградите.

(2) При проектиране на мрежите или на отделни техни участъци като самостоятелни обекти част електрическа е водеща част на проекта и се оформя като част електрообзавеждане или част електрообзавеждане.

Чл.64. (1) Чертежите на част електрическа (електроснабдяване, електрообзавеждане и електрически инсталации) на техническия проект съдържат:

1. структурни схеми за външните и вътрешните площадкови мрежи и съоръжения;
2. еднолинейни схеми на разпределителни табла и устройства и схеми на запълване на трафопостовите и подстанциите;
3. схеми на разположение с нанесени върху тях:
  - а) точки на присъединяване към електрозахранващи и информационни мрежи с данни за параметрите им;
  - б) места на машини, съоръжения, табла, разпределители, апарати и потребители с посочване на мощността и другите им технически данни (изчислителните светлотехнически показатели, изисквани с БДС 1786, могат да се представят и в табличен вид);
  - в) изводи и токови кръгове към разпределителни табла с изчислителни параметри с товари, номинални пускови токове и защита срещу свръхтокове;
  - г) трасета на линиите между разпределителните устройства;
  - д) схеми на разположение на елементите на различните инсталации върху плановете на сградите;
4. принципни схеми за автоматично регулиране на технологичните процеси и санитарно-техническите уредби - когато не се предвижда самостоятелна част автоматизация на технологичните процеси и санитарно-техническите уредби;
5. монтажни схеми и необходимите монтажни детайли, достатъчни за изпълнение на електромонтажните работи.

(2) Допуска се съвместното отразяване върху едни и същи плановете на схемите за разположение на два или повече вида инсталации с близки по вид и устройство гравирни елементи и технология за изпълнение.

(3) При изисквания на заданието за проектиране (договора за проектиране) се изработват детайли в едър мащаб, които уточняват подробностите при монтажа на елементите от нестандартното оборудване.

Чл.65. (1) Обяснителната записка на част електрическа на техническия проект съдържа:

1. описание на възприетите технически решения;
2. описание на мероприятията и степента на защита на електросъоръженията в зависимост от характеристиката на околната среда;
3. информация за съвместимостта на елементите на вътрешните електрически инсталации с елементите на системите за автоматично регулиране на технологичния процес и санитарно-техническите инсталации, когато се предвижда самостоятелна част автоматизация на технологичните процеси и санитарно-техническите уредби;
4. данни за общите изисквания от заданието за проектиране, вътрешните задания на другите проектни части и изходните данни за изработване на проекта;
5. данни за наличните инсталации и уредби с оценка на тяхната надеждност и годност за ползване от основното и/или временното строителство;
6. описание на организацията на външното електрозахранване с изяснени решения за енергосистемата и информационните пунктове, характеристика на трасетата, вид и конструкция на линията и оразмеряване на проводните връзки и апаратурата;
7. данни за електрическите съоръжения в разпределителните уредби, трафопостовите, електроснабдителните и преобразователните станции, тяхното оразмеряване и организация за измерване

на параметрите на консумираната електрическа енергия;

8. данни за площадковите електропреносни и информационни мрежи (вид, характеристика и оразмеряване);

9. данни за силнотоквите инсталации (режими на работа, избор на апаратура, осветители, проводници, кабели, технология на изпълнение, вкл. на електрическите линии за управление и контрол на санитарно-техническите уредби и други технологични процеси);

10. данни за слаботоквите инсталации с обосновка на необходимостта от тях за правилното функциониране и охраната на обекта в съответствие с нормативните изисквания, организацията на информационните пунктове, проводниковите връзки и съвместимостта им с останалите инсталации и технологията на изпълнение;

11. данни за инсталациите за защита от мълния и поражения от електрически ток - видове защита според характеристиката на околната и работната среда и категорията им, конструктивни особености на гравивните елементи и технология на изпълнение.

(2) За всеки подобект от външното електроснабдяване (кабелни линии, въздушни линии, преходни кули) или вътрешното електроснабдяване (кабелни линии, разпределителни уредби за средно напрежение, трафопостове), както и за всеки вид електрическа инсталация или уредба се съставят самостоятелни раздели.

Чл.66. (1) Изчисленията към част електрическа включват:

1. крайните резултати от изчисленията за избор на апаратура, проводници, осветители, които се отразяват в подходящ вид - описателно, таблично или към графичната част на проекта, необходими за обосноваване на предлаганите проектни решения съобразно изискванията за безопасност по чл.169 ЗУТ, определени с нормите за проектиране и техническите спецификации;

2. количествени сметки по видове СМР на част електрическа;

3. спецификация на основните гравивни елементи на отделните мрежи, инсталации и уредби - когато същите не са отразени в съответните чертежи.

(2) Когато се изисква със заданието за проектиране (договора за проектиране), към изчисленията на част електрическа на техническия проект се прилага стойностна сметка на СМР.

Раздел II

Част електрическа на работния проект

Чл.67. (1) При изработен технически проект с част електрическа на работния проект се конкретизират и детайлизират проектните решения на частта от техническия проект.

(2) Когато не е изработен технически проект като предходна фаза на проектиране, част електрическа се изработва със съдържанието на частта, изискващо се за техническия проект, допълнена и конкретизирана със съдържанието съгласно изискванията на този раздел.

Чл.68. (1) Чертежите на част електрическа на работния проект включват:

1. монтажни схеми на нестандартни табла с оразмерителни данни за гравивните елементи;

2. монтажни схеми на сложни инсталационни възли или при обекти със сложно архитектурно решение или специфична строителна технология;

3. детайли за монтаж и определяне на специфични експлоатационни условия на електрическата уредба или отделни нейни елементи;

4. кабелни журнали - при необходимост по преценка на проектанта.

Чл.69. Обяснителната записка на част електрическа на работния проект се съставя по структура, аналогична на посочената за част електрическа на техническия проект, като в нея се поясняват и решенията по чл.68.

Чл.70. Изчисленията към част електрическа на работния проект са със съдържанието на част електрическа на техническия проект.

Глава дванадесета

ЧАСТ ВОДОСНАБДЯВАНЕ И КАНАЛИЗАЦИЯ НА ТЕХНИЧЕСКИЯ И РАБОТНИЯ ПРОЕКТ

Раздел I

Част водоснабдяване и канализация на техническия проект

Чл.71. (1) Част водоснабдяване и канализация на техническия проект се изработва в самостоятелни раздели за водоснабдителните и канализационните мрежи и/или за сградните инсталации.

(2) При проектиране на водоснабдителни мрежи, канализационни мрежи или техни участъци, предвидени за етапно изграждане, частта е водеща за проекта и се оформя съответно като част водоснабдяване или част канализация.

(3) При промишлените обекти част водоснабдяване и канализация се изработва в разделите за мрежи и инсталации по ал.1, като в зависимост от конкретните нужди се изработват допълнително:

1. баланс на водите, видове водооборотни цикли, мрежи и съоръжения;

2. проектни решения на пречиствателни съоръжения;

3. проекти на водохващанията, на заустване на отпадъчните води или на водоприемници, на корекции на

реки, на брегоукрепителни съоръжения и на другите хидротехнически съоръжения, необходими за експлоатацията на обекта.

Чл.72. (1) Чертежите на сградните водоснабдителни и канализационни инсталации включват:

1. хоризонтални разрези през подземния (полуподземния) етаж на обекта (подобектите) отделно за водоснабдяването и канализацията с означения на хоризонталните водопроводни и канализационни клонове, санитарните прибори, апаратури, машини и други съоръжения, спирателни и противопожарни кранове, контролно-сигнални клапани и арматури на спринклерните и дренчерните инсталации, водоподгръващи бойлери и др. с данни за:
    - а) номерацията на клоновете;
    - б) оразмерителните водни количества за главните водопроводни клонове;
    - в) диаметри, дължини и наклони;
    - г) котировка на връзките спрямо приетото относително ниво ± 0 за сградата;
  2. хоризонтални разрези през етажите на обекта (подобектите) отделно за водопроводната и канализационната инсталация с означения на оразмерителните данни, местата на хоризонталните и вертикалните клонове, санитарните прибори, арматури и др., като за планировъчно еднаквите етажи се разработва само един план;
  3. хоризонтални и вертикални разрези през съоръжения за повишаване на напора, бойлерни помещения, резервоари и др.;
  4. вертикални разрези на сградата през местата на санитарните възли с нанесени относителни и абсолютни коти в характерните участъци на водопроводните и канализационните инсталации;
  5. аксонометрични схеми на водопроводните и канализационни инсталации;
  6. детайли на нестандартни елементи от инсталацията и на местата, в които те се пресичат с други инсталации.
- (2) Допуска се съвместното отразяване върху един чертеж на водопроводните инсталации за топла и студена вода и на канализационната инсталация с означение за оразмерителните данни, местата на хоризонталните и вертикалните клонове, санитарните прибори и арматури.
- (3) Чертежите по ал.1, т.1-5 се изработват и за инсталацията за битово горещо водоснабдяване, съгласувано с част топлоснабдяване, отопление, вентилация и климатизация.
- (4) Допуска се съвместното отразяване върху едни и същи чертежи (планове) на водопроводните инсталации за топла и студена вода и на канализационната инсталация с данни за диаметри, наклони, основни арматури към тях и пожарни кранове.
- (5) В чертежите за водопроводните и канализационните инсталации се включват основни данни за инсталациите, дължините на участъците, вида на тръбите и арматурите и оразмерителните водни количества и скорости.

Чл.73. (1) Чертежите на външните, вкл. площадковите водопроводни и канализационни мрежи, включват:

1. ситуационен план в подходящ мащаб с характерни данни от вертикалната планировка, на който са нанесени трасетата на съществуващите и проектираните водопроводни и канализационни мрежи с означени дължини, наклони, коти на тръбите, местоположение на ревизионни и други шахти, водни количества, напори и съоръжения;
  2. надлъжни профили в М 1:500 за дължините и в М 1:50 за височините на външните водопроводни и канализационни клонове с означени оразмерителни данни, местата на арматурните шахти, на всички отклонения с номер на наклона и диаметър на тръбата, местата на пресичанията с други подземни комуникации, нивото на съществуващия терен и категорията на земните работи;
  3. хоризонтални и вертикални разрези с нанесени тръбни мрежи и коти на съществуващия терен;
  4. монтажен план за външните водопроводни мрежи с нанесени номера на основните кръстовища, монтажни схеми на възлите с означения на връзките и арматурите по вид и брой, номера на клоновете с дължини, вид, разположение, диаметър на тръбите, условно работно налягане и др.;
  5. детайли на съоръжения по преценка на проектанта и детайли на нестандартните елементи.
- (2) В чертежите за външните водопроводни и/или канализационни мрежи се включват данни за оразмерителните водни количества и скорости, наклони, напори, коти на изкоп, легло тръба, съществуващ и проектен терен, разстояния между чупки, подробни точки от терена, съоръжения и арматури, хоризонтални и вертикални разстояния до пресечните точки с други подземни проводни и съоръжения, дължините на участъците и вида на тръбите и арматурите.

Чл.74. Обяснителните записки на разделите на част водоснабдяване и канализация на техническия проект съдържат:

1. изходни данни и общите изисквания на заданието за проектиране;
2. данни за:
  - а) водоснабдяването и отвеждането на отпадъчните води;
  - б) геоложката и хидроложката характеристика на района (ако са необходими), вкл. специфичните изисквания към инсталациите във връзка с особеностите на обекта (лъсови почви, замръзвания, земетръс, свлачищни явления и др.);
3. обосновка за:
  - а) необходимостта от повишаване на напора;
  - б) необходимостта от пречистване на питейните и отпадъчните води;
4. данни за водопроводните инсталации с обосновка на:
  - а) избора на инсталацията (за питейно-битови, производствени и противопожарни нужди, обединена и др.);

б) избора на инсталацията за топла вода и начина на циркулация на топлата вода с мотивировка за необходимостта;

в) избраните съоръжения към водопроводната инсталация за повишаване на напора, пречистване и дезинфекция, съхраняване (резервиране), омекотяване, охлаждане, вкл. многооборотното ползване на отпадъчни води, както и за водохващания, ако и това се изисква със заданието за проектиране;

г) начина за оразмеряване на инсталацията и крайните резултати от изчисленията;

5. данни за канализационните инсталации с обосновка на:

а) избора на инсталацията (за битови, дъждовни или технологични води, смесена или разделна) и техническа характеристика на тръбите и елементите;

б) начина за отвеждане на отпадъчните води (в съществуваща канализация, в пречиствателно съоръжение и др.);

в) необходимостта и начина за изпълнение на дренажи, водопонижаващи системи, предпазване от повърхностни води;

г) подвижните пречиствателни съоръжения;

д) специфичните мероприятия при проектиране в лъсови и свлачищни почви и в земетръсни райони.

Чл.75. (1) Изчисленията към част водоснабдяване и канализация на техническия проект включват:

1. хидравлични изчисления, вкл. за хидравличен удар, и оразмерителни таблици за водоснабдителните и канализационните мрежи и съоръжения и/или за водопроводните и канализационните инсталации;

2. разчетни таблици и графики;

3. изчисления на конструкциите на строителните съоръжения към водопроводните и/или канализационните мрежи, когато такива не се прилагат към част конструктивна на техническия проект;

4. спецификации на всички съоръжения, свързани с проектните решения на мрежите и инсталациите, с данни за техните технически параметри и спецификация на необходимите основни материали и изделия, когато не са отразени в чертежите;

5. количествени сметки по подобекти за инсталациите на сградите и/или за водоснабдителните и канализационните мрежи и съоръжения.

(2) Когато се изисква със заданието за проектиране (договора за проектиране), към част водоснабдяване и канализация на техническия проект се прилага стойностна сметка на СМР.

Раздел II

Част водоснабдяване и канализация на работния проект

Чл.76. (1) При изработен технически проект с част водоснабдяване и канализация на работния проект се конкретизират и детайлизират проектните решения на частта от техническия проект.

(2) Когато не е изработен технически проект като предходна фаза на проектиране, част водоснабдяване и канализация на работния проект се изработва със съдържанието на част водоснабдяване и канализация на техническия проект, допълнена и конкретизирана със съдържанието съгласно изискванията на този раздел.

Чл.77. Чертежите на част водоснабдяване и канализация на работния проект за външните (площадковите) водоснабдителни и канализационни мрежи и за сградните водопроводни и канализационни инсталации допълват чертежите на част водоснабдяване и канализация на техническия проект със:

1. детайли на нестандартни елементи от инсталацията и на местата, в които те се пресичат с други инсталации;

2. допълнително изработване на детайли за монтаж, като се отразяват и евентуално настъпилите промени в инсталациите в сравнение с техническия проект;

3. аксонометрични схеми на инсталациите с показани на тях всички характерни данни за инсталацията;

4. машинно-конструктивни чертежи за сложни възли и елементи на съоръженията (на пречиствателни станции, помпени станции, хидрофорни уредби и др.) - при необходимост;

5. детайли на съоръжения към водоснабдителните и канализационните мрежи или на техните нестандартни елементи - по преценка на проектанта.

Чл.78. Обяснителната записка се изработва със съдържанието на обяснителната записка на частта за техническия проект, като допълнително се включва описанието на най-съществените проблеми, които се доизясняват и решават във фазата на работното проектиране и имат значение за изпълнението на СМР по отношение на:

1. свързването с водоизточника или заустването на отпадъчните води;

2. монтажа на съоръженията към мрежите и на санитарните прибори и уреди на сградните инсталации;

3. техническите данни за мрежата, респ. за сградните инсталации;

4. специфичните технологични изисквания при полагането, свързването и изпитването на мрежите и инсталациите или на отделни техни съоръжения и елементи.

Чл.79. Изчисленията към част водоснабдяване и канализация на работния проект са със съдържанието на част водоснабдяване и канализация на техническия проект.

Глава тринадесета

ЧАСТ ТОПОСНАБДЯВАНЕ, ОТОПЛЕНИЕ, ВЕНТИЛАЦИЯ И КЛИМАТИЗАЦИЯ НА ТЕХНИЧЕСКИЯ И

Част топлоснабдяване, отопление, вентилация и климатизация на техническия проект

Чл.80. (1) Част топлоснабдяване, отопление, вентилация и климатизация на техническия проект може да се изработва в зависимост от вида и спецификата на обекта в следните раздели:

1. топлоснабдяване;
2. отоплителни инсталации;
3. вентилационни инсталации и въздушно отопление;
4. климатични инсталации;
5. инсталации за битово горещо водоснабдяване;
6. хладилни инсталации;
7. самостоятелни топлоизточници;
8. изчисляване височината на комините на котелните и разсейване на димните газове в атмосферата;
9. инсталации за прахоулавяне;
10. инсталации за сгъстен въздух;
11. пневмотранспорт.

(2) В зависимост от вида на обекта и заданието за проектиране (договора за проектиране) частта може да се изработва като част топлоснабдяване - при проектиране на топлоснабдителните мрежи на техническата инфраструктура, като част отопление и вентилация - при проектиране на вътрешните отоплителни и вентилационни инсталации на сгради, и/или като част климатизация - при предвиждане осигуряването на контролиран микроклимат в сгради или отделни помещения.

(3) Раздел хладилни инсталации се изработва за обекти, чиято дейност е свързана с потребности от изкуствено охлаждане.

(4) Раздел самостоятелни топлоизточници се изработва за обекти със самостоятелни и кооперирани котелни инсталации (вкл. горивни стопанства), термopомпени инсталации (на директно изпарение или с водоохладители), геотермални станции, директно използване на електрическа енергия с електрoкoтлe, както и в случаите, когато като самостоятелен източник се ползват слънчеви колектори.

(5) Раздел изчисляване височината на комините на котелните и разсейване на димните газове в атмосферата се изработва само в случаите за обекти с котелни инсталации на твърдо, течно или газово гориво.

(6) Разделите инсталации за прахоулавяне, инсталации за сгъстен въздух и пневмотранспорт се изработват за обекти, в които има необходимост от такива инсталации.

Чл.81. (1) Чертежите на част топлоснабдяване, отопление, вентилация и климатизация включват:

1. ситуация с нанесено разположение и данни за височината на всички сгради и точки на изхвърляне на димни газове и отработен въздух, посоката към зенита, "розата" на ветровете, наклона на съществуващия терен, разположението на външната топлофикационна мрежа с означение на местата за групите и индивидуалните абонатни (топлообменни) станции, местата на ревизиране, колекторни и други шахти с разпределение и разрез, като за комуникациите се посочват неподвижните опори, компенсаторите и разстоянията между тях по цялото трасе и разрези, изясняващи височината на монтажа на тръбите, размерите на каналите, изолацията и др., свързани с характера и предназначението на обекта;
2. за абонатната станция и битовото горещо водоснабдяване - хоризонтален план, характерни разрези и схеми на инсталациите, върху който се нанасят всички апарати, съоръжения, арматури и мрежи с означени диаметри, места за обезвъздушаване, условни диаметри на арматурата и др.;
3. за отоплителните инсталации - планове на всички етажи (вкл. подземни и тавански), характерни разрези и схеми на инсталациите с означени: посока към зенита, наименования на помещенията, вътрешните им зимни изчислителни температури, приборите, съоръженията, тръбната мрежа, вертикалните щрангове с номерация, арматурите с данни за типа, размера и топлинната мощност, главните привързващи размери към строителните конструкции (височинно и по наклони), разширителни съдове, обезвъздушаване, щранг-схеми с нанесени на тях характерни параметри и др.;
4. за вентилационните и климатичните инсталации - планове на всички етажи, вкл. подземни (полуподземни) и тавански, разрези и схеми на инсталациите с нанесени наименования на помещенията и вътрешните им зимни и летни изчислителни температури, скорост на въздуха и относителна влажност; върху плановете се отбелязват инсталационните помещения, въздухопроводните мрежи със съответните размери, въздухоподаващите и засмукващите устройства (решетки, дюзи и др.), вентилационните (климатичните) камери, противопожарните и други клапи, а при изисквания на заданието за проектиране - и сеченията, изясняващи височината на монтажа и взаимното разположение на каналите, вентилаторите, климатичните агрегати, хладилните машини, обратните охладители, циркулационните помпи, резервоарите и др., вкл. номерация на нагнетателните и смукателните инсталации, аксонометрия на инсталациите с нанесени характерни параметри;
5. за хладилните инсталации и за климатизациите, обслужващи кухни, складове и др. - планове, разрези и схеми на инсталациите с разположението на съоръженията с нанесени тръбни мрежи, охладители и обратни охладители, арматура, измервателни уреди, обезопасяване на инсталациите и др. с необходимите привързващи размери към строителните конструкции, стандартните хладилни камери и шкафове в помещения и на открито;

6. план и схема на самостоятелния топлоизточник с необходимата арматура, защиты, автоматично пълнене на инсталацията, разширителен съд и обезвъздушаване; за котелните се представят план, разрез и схема на инсталацията с котировки на горивното стопанство, както и чертежи за защитите и измервателните уреди (при течните и газовите горива);
  7. схема на ситуиране на комина спрямо аеродинамичната сянка на сградата (съседните сгради), когато такъв се предвижда;
  8. план, разрез и схема на инсталациите за прахоулавяне - за въздухопроводните мрежи и местните смукатели с означени размери, дебит, скорости; върху плановете се отбелязват въздухоразпределителните мрежи, регулиращите клапани, сеченията, изясняващи височината на монтажа и взаимното разположение на елементите на системите с котировки на нива, люковете за почистване, спецификацията на съоръженията с данни за габарит, капацитет, електрическа мощност и други характерни величини;
  9. план и схеми на инсталациите за съгъстен въздух - за тръбната мрежа с котировки на постове, спецификация на съоръженията с данни за габарит, капацитет, налягане, електрическа мощност и други характерни величини;
  10. пневмотранспорт - графичните разработки по т.8;
  11. задание и принципна схема за автоматично регулиране на отоплителните, вентилационните, климатичните и обезпрашителните инсталации, разработени съвместно с част електрическа и част контролноизмервателни прибори и автоматика (КИП и А) - в случаите, когато такива се предвиждат като самостоятелни проектни части.
- (2) В случаите, когато се предвижда изпълнение на строителството по одобрен технически проект, в процеса на строителството той се допълва с работните чертежи и детайли по чл.86.
- Чл.82.** Обяснителната записка към част топлоснабдяване, отопление, вентилация и климатизация на техническия проект съдържа следните раздели:
1. общи изисквания, в които се включват изискванията на заданието за проектиране, вътрешните задания на другите проектни части, като се прилагат необходимите изходни данни за изпълнение на проектирането;
  2. топлоснабдяване с данни за източниците на топлина и външните (площадковите) топлопреносни мрежи, съответстващи на скицата (визата) за проектиране, и изходните данни, представени от съответното топлоснабдително дружество;
  3. отоплителна инсталация с данни за:
    - а) предназначението ѝ;
    - б) обосновката на приетото решение;
    - в) вида и параметрите на топлоносителя с предимствата и особеностите на избраните системи;
    - г) обосновката и описанието на приетата контролноизмервателна апаратура и автоматика;
    - д) изчислителните климатични данни, за които са изчислени съответните инсталации;
  4. вентилация и климатизация с аналогични по т. 3 данни, като се посочват местата за вземане на пресен въздух и за изхвърляне на замърсения въздух;
  5. топла вода за битови нужди (битово горещо водоснабдяване) с данни за:
    - а) необходимите количества топла вода за потребление;
    - б) типа и броя на избраните обемни или проточни бойлери или слънчеви колектори, както и помпите с местата на монтажа им;
  6. хладилни инсталации с данни за:
    - а) помещенията и хладилния режим съгласно заданието за проектиране, както и изискванията на част технологична или на раздел климатизация;
    - б) асортимента и количествата на съхраняваните продукти и полуфабрикати, вкл. лекарства и други материали, свързани с дейността на обекта (подобектите);
    - в) обосновката на избраната система на хладилните съоръжения и мощността на хладилната инсталация;
    - г) описанието на основните хладилни машини, апарати и автоматични устройства с определяне на техническите им параметри и типоразмери;
  7. самостоятелни топлоизточници с данни за:
    - а) мотивиран избор на топлоизточник на база топлинен баланс на обекта;
    - б) характеристиката на топлоизточника, параметри на инсталацията и на топлоносителя (на горивното стопанство), осигурителни системи;
    - в) автоматичното регулиране;
  8. изчисляване височината и диаметъра на комините на котелните и разсейване на димните газове в атмосферата;
  9. инсталации за прахоулавяне с данни за:
    - а) характеристиката на отделяния прах, вкл. данни за функционалния и дисперсията състав;
    - б) типа на прахоулавящите местни смукатели и прахоуловители, ефективността на прахоулавянето и достигането на допустимите емисии, изпускани в атмосферата;
  10. инсталации за съгъстен въздух с данни за:
    - а) параметрите им;
    - б) характеристиката на съоръженията - компресор, тръбна разводка, постове;
    - в) обезводняването на инсталацията;
  11. пневмотранспорт с данни за:
    - а) характеристиката на транспортирания насипен материал;

б) съоръженията - приемно устройство, тръбопроводна мрежа прахоулавящи съоръжения, вентилатори за високо налягане и др.;

12. технико-икономически данни за:

а) инсталираната електрическа мощност;

б) топлинния и въздушния баланс за зимен и летен режим и количеството на необходимия топлоносител;

13. изисквания за необходимите монтажни отвори за разполагане на машините и съоръженията за топлоснабдяване, отопление, вентилация, климатизация, хладилни инсталации, прахоуловители и компресори, както и данни за осигуряване на необходимите проходни и обслужващи разстояния между тях.

Чл.83. (1) Изчисленията на част топлоснабдяване, отопление, вентилация и климатизация се представят по раздели за режими на работа зимен-летен и дневен-нощен. Описват се възможностите за по-ефективна обвързаност и рационално използване при съвместната експлоатация на предвидените инсталации при различните режими на работа.

(2) Раздел топлоснабдяване включва изчисленията за оразмеряване на външната топлопреносна мрежа в района на строителната площадка (при външен топлоизточник) и компенсаторите, в т.ч. определянето на действащите сили в опорите. Проектирането на централно или районно топлоснабдяване с котелни и други топлоцентрали се извършва в съответствие с изискванията към обектите с производствено предназначение.

(3) Раздел отоплителни инсталации съдържа изчисления за:

1. потребната топлина;

2. отоплителните тела (брой, вид, нагревна повърхност и топлинна мощност при радиаторите, топлинна мощност при средна скорост на вентилатора при вентилкоконвекторите или друг тип терминали), нагревната повърхност при подово, стенно или таванно отопление и топлинната мощност на излъчваната повърхност;

3. хидравличните съпротивления на тръбната мрежа за отоплението, калориферите и др.;

4. блоковете абонатни станции, циркулационните помпи, разширителните съдове и др.

(4) Раздел вентилационни инсталации и въздушно отопление съдържа изчисления за:

1. топлинните загуби и товари;

2. определяне на необходимото количество въздух за разреждане на вредностите в работната среда (на база на технологичното задание) и отвеждането им в атмосферата и/или за отвеждане на топлинните натоварвания извън работната зона с цел осигуряване на нормени микроклиматични параметри;

3. загубите на налягане на въздухопроводната мрежа;

4. избора на елементите на вентилационните камери: вентилатори, калорифери, филтри, клапи, решетки и др.;

5. размерите и местата на необходимите аерационни отвори при вентилация чрез аерация.

(5) Раздел климатични инсталации съдържа изчисления за определяне на:

1. потребната топлина при зимен режим на работа и топлинните товари от слънчево облъчване, оборудване, осветление, от присъствието на хора и др. при летен режим на работа;

2. процесите в У-Х диаграмата и студов баланс;

3. въздушния баланс при зимен и летен режим на работа;

4. климатичните инсталации с въздухопроводните мрежи;

5. избора на филтрите и скоростта на въздуха в работната зона - за помещенията със специални изисквания за чистота на въздуха (чисти помещения).

(6) Раздел инсталации за битово горещо водоснабдяване съдържа изчисления за:

1. количеството топлинна енергия за подгриване на необходимото количество вода за битови нужди;

2. необходимите обемни или проточни водоподгреватели;

3. тръбната мрежа, захранваща водоподгревателите, без захранващата инсталация на сградите, която се оразмерява в частта водоснабдяване и канализация.

(7) Раздел хладилни инсталации съдържа изчисления за определяне на:

1. необходимата хладилна мощност;

2. основните съоръжения: студопроизводителен агрегат, обратни охладители, помпи, разширителни съдове, арматура, буферни съдове, обезвъздушаване и регулираща и измерителна арматура;

3. заданието за КИП и А;

4. дневния и годишния разход на електрическа енергия, вода и др.;

5. избора на хладилни съоръжения: камери или средно- и нискотемпературни шкафове.

(8) Раздел самостоятелни топлоизточници съдържа изчисления за:

1. избора на самостоятелен топлоизточник на база топлинен баланс при зимен и летен режим на работа (оразмеряване на горивното стопанство при котелна инсталация), на помпи, осигурителни инсталации, обезвъздушаване, измервателни уреди, автоматично пълнене на инсталацията (обратни охладители при термopомпени инсталации);

2. оразмеряването на сечението на комина - за котелни инсталации;

3. височината на комините на котелните и разсейването на димните газове в атмосферата - за котелни инсталации.

(9) Раздел инсталации за прахоулавяне съдържа изчисления за:

1. оразмеряване на засмукваното количество въздух от местните смукатели;

2. оразмеряване на въздухопроводната мрежа;

3. баланс на въздуха и оразмеряване на прахоулавящото съоръжение и вентилатора за високо налягане -

концентрация на прах на вход и изход от прахоуловителя;

4. доказване спазването на нормативните актове за допустими емисии на вредни вещества, изпускани в атмосферата.

(10) Раздел инсталации за съгъстен въздух съдържа изчисления за:

1. оразмеряване на тръбната мрежа със съответните постове и определяне местата на отводнителните гърнета;

2. оразмеряване на компресора за съгъстен въздух - охлаждане и обезшумяване;

3. третиране на съгъстения въздух (изсушаване, загаряване, пречистване), когато това се изисква с технологичното задание.

(11) Раздел пневмотранспорт съдържа изчисления за оразмеряване на:

1. засмуканото количество въздух от приемните устройства;

2. тръбопроводната мрежа, транспортираща насипния материал;

3. прахоотделящото съоръжение и вентилаторите за високо налягане.

Чл.84. Към изчисленията по чл.83 се прилагат:

1. пълна спецификация на машините, апаратите и съоръженията с подробни данни за параметрите им;

2. спецификация на необходимите основни монтаж-инсталационни материали, определени по уедрени натурални разходни показатели;

3. количествена сметка за извънсградните (захранващи и връщащи) инсталационни мрежи;

4. стойностна сметка на СМР на част топлоснабдяване, отопление, вентилация и климатизация, когато такава се изисква със заданието за проектиране (договора за проектиране).

Раздел II

Част топлоснабдяване, отопление, вентилация и климатизация на работния проект

Чл.85. Част топлоснабдяване, отопление, вентилация и климатизация на работния проект в съответствие с вида и спецификата на обекта включва някои или всички раздели по чл.80, ал.1.

Чл.86. Чертежите на част топлоснабдяване, отопление, вентилация и климатизация на работния проект допълват, конкретизират и детайлизират решенията на техническия проект и включват:

1. допълнително изработване на детайли за монтаж и укрепване на избраните машини, съоръжения и агрегати, като се отразяват и евентуално настъпилите промени в инсталациите в сравнение с техническия проект;

2. аксонометрични схеми на инсталациите с показани на тях всички характерни данни за съответния вид инсталация, както и щранг-схеми на отоплителните инсталации;

3. машинно-конструктивни чертежи за нестандартни съдове и сложни възли и елементи на инсталациите.

Чл.87. Обяснителната записка към част топлоснабдяване, отопление, вентилация и климатизация на работния проект съдържа разделите по чл.82, както и:

1. указания за боядисването и оцветяването, за антикорозионната защита, за специалните лакови покрития (топлоустойчиви, киселиноустойчиви и др.), за нанасянето на стрелки, надписи и други указателни знаци;

2. изисквания към изолационните работи с определяне на вида и дебелината на изолацията, нейното покритие, оцветяването и др.;

3. указания за параметрите на изпитванията, извършвани след приключване на монтажа, както и за настройката на инсталациите.

Чл.88. (1) Изчисленията на част топлоснабдяване, отопление, вентилация и климатизация на работния проект допълват или заменят (при промяна на оборудването) изчисленията от частта за техническия проект.

(2) При еднофазно проектиране във фаза работен проект изчисленията са същите, както на частта за техническия проект.

Глава четиринадесета

ЧАСТ ТОПЛОТЕХНИЧЕСКА ЕФЕКТИВНОСТ НА ТЕХНИЧЕСКИЯ И РАБОТНИЯ ПРОЕКТ

Чл.89. Част топлотехническа ефективност на техническия и работния проект включва топлотехническото оразмеряване на сградите и помещенията, за които се изисква осигуряване на нормена температура.

Частта се изработва в случаите, когато към съответните части на проекта (архитектурна, конструктивна, технологична, отопление, вентилация или климатизация) не са изработени раздели топлотехническа ефективност.

Чл.90. Чертежите на част топлотехническа ефективност включват архитектурно-конструктивните чертежи и детайли на топлоизолацията със спецификация на топлоизолационните материали и изделия.

Чл.91. Обяснителната записка към част топлотехническа ефективност съдържа описание на топлоизолациите и характеристика на топлотехническите качества на приетите проектни решения с указания за изпълнение на топлоизолацията на ограждащите строителни елементи, а при необходимост - и на топлоизолацията на източниците на топлина, които подлежат на топлоизолиране.

Чл.92. (1) Изчисленията на част топлотехническа ефективност съдържат:

1. изчисления и оразмеряване на топлоизолацията на ограждащите строителни елементи и на сградата;

2. спецификация на монтаж-инсталационните материали и изделия;

3. количествена сметка на СМР на топлоизолациите.

(2) Когато се изисква със заданието за проектиране (договора за проектиране), към изчисленията на част топлотехническа ефективност се прилага стойностна сметка на СМР.

Глава петнадесета ЧАСТ ПАРКОУСТРОЙСТВО И БЛАГОУСТРОЙСТВО

Раздел I

Част паркоустройство и благоустройство на идейния проект

Чл.93. (1) Част паркоустройство и благоустройство на идейния проект представлява цялостно решение на прилежащата територия или на поземления имот, в който се разполага обектът, с оглед формиране на екологически и естетически издържана среда. Тя се изработва при съобразяване с функционалното предназначение на сградата (сградите) и със заданието за проектиране (договора за проектиране), като при учебните, промишлените, здравните и други обществени сгради и комплекси се спазват и специфичните паркоустройствени правила и нормативи.

(2) Част паркоустройство и благоустройство на идейния проект съдържа:

1. чертежи;

2. обяснителна записка.

(3) Част паркоустройство и благоустройство на идейния проект се изработва върху геодезическа снимка на съществуващия терен, върху която са нанесени проектираните сгради и проектните коти $\pm 0,00$ и кота цокъл.

(4) Изработването на част паркоустройство и благоустройство се предхожда от проучвания на изходните данни и оглед на терена.

Чл.94. С част паркоустройство и благоустройство на идейния проект се решават:

1. функционалното зонироване и площоразпределението;

2. площната композиция, алеите и алеините настилки;

3. пространствената композиция и растителното оформяне;

4. малките архитектурни форми и градинската пластика.

Чл.95. (1) Част паркоустройство и благоустройство на идейния проект се представя в черно-бяла или цветна техника и задължително съдържа:

1. ситуационен план;

2. разрези, изясняващи особености на съществуващия и проектния терен.

(2) Към част паркоустройство и благоустройство могат да се приложат перспективни и аксонометрични изгледи, скици, рисунки, компютърни анимации, макет, както и идейни проекти на по-значими градински архитектурни елементи (фонтани, каскади, павилиони и др.под.), когато такива се изискват със заданието за проектиране (договора за проектиране).

Чл.96. (1) Обяснителната записка към част паркоустройство и благоустройство на идейния проект съдържа:

1. обосновка за функционалното и композиционното решение;

2. обяснения за избраните материали за реализация на проекта;

3. възможностите за етапност на реализацията.

(2) Когато се изискват със заданието за проектиране (договора за проектиране), към изчисленията на част паркоустройство и благоустройство се прилагат количествени и стойностни сметки по уедрени показатели на видовете залесителни работи и други видове СМР.

Раздел II

Част паркоустройство и благоустройство на техническия проект

Чл.97. (1) Част паркоустройство и благоустройство на техническия проект се изработва въз основа на съгласувания идеен проект. Когато не е изработен идеен проект, част паркоустройство и благоустройство на техническия проект представя и решенията по раздел I.

(2) Част паркоустройство и благоустройство на техническия проект се изработва за прилежащата територия на сградата или за поземления имот, в който се разполага сградата (сградите), и решава устройството на незастроените и озеленени площи.

(3) Част паркоустройство и благоустройство на техническия проект включва:

1. проект на алеината мрежа с подробно котиране и определяне на настилките;

2. дендрологичен проект за дървесната, храстовата и цветната растителност;

3. обяснителна записка;

4. количествена сметка за видовете залесителни работи и други видове СМР.

(4) Когато се изискват със заданието за проектиране (договора за проектиране), към част паркоустройство и благоустройство на техническия проект се изработват:

1. проект за водоснабдяване и канализация на поземления имот с оглед осигуряване на поливането и поддържането на водните площи;

2. проект за електроснабдяване и външно художествено осветление;
  3. стойностна сметка по уедрени показатели;
  4. фрагменти от решението в по-едър мащаб.
- (5) В случаите, когато се предвижда изпълнение на строителството по одобрен технически проект, в процеса на строителството се изработват необходимите работни чертежи и детайли, достатъчни за изпълнение на видовете залесителни работи и други видове СМР.

Раздел III

Част паркоустройство и благоустройство на работния проект

Чл.98. (1) Част паркоустройство и благоустройство на работния проект прецизира решенията на съгласуваната част от предходната фаза на проектиране, когато има такава. При еднофазно проектиране се изпълняват и изискванията на раздел I и II от тази глава.

(2) Част паркоустройство и благоустройство на работния проект се изработва за прилежащата територия на сградата или за поземления имот, в които се разполага сградата (сградите), и решава устройството на незастроените и озеленените площи.

Чл.99. (1) Чертежите на част паркоустройство и благоустройство на работния проект включват:

1. проект за алейната мрежа с подробно котиране на алеите и площадките с оглед тяхното трасиране на място;
2. проект за настилките с детайли за декоративните настилки;
3. дендрологичен проект за дървесната, храстовата и цветната растителност;
4. посадъчен проект;
5. архитектурни работни проекти и детайли за архитектурните градински елементи и при необходимост - конструктивни проекти за градинските елементи, които представляват строителни съоръжения;
6. проект за водоснабдяване и канализация на поземления имот с оглед осигуряване на поливането и поддържането на водните площи;
7. проекти за електроснабдяване и външно художествено осветление на поземления имот или на сградата (сградите);
8. вертикална планировка в обхвата на поземления имот - за случаите, в които не се изработва част трасировъчен план и вертикална планировка.

(2) Чертежите за целия паркоустроен и благоустроен поземлен имот се изработват в мащаба на геодезическата снимка, а детайлите - в подходящо избрани мащаби.

Чл.100. Обяснителната записка към част паркоустройство и благоустройство на работния проект съдържа:

1. обосновка за функционалното и композиционното решение и подхода за конкретизиране на съгласуваната предходна фаза на проектиране, когато има такава;
2. обосновка за избраните материали;
3. възможностите за етапност на реализацията на проекта.

Чл.101. (1) Изчисленията на част паркоустройство и благоустройство на работния проект съдържат подробни количествени сметки.

(2) Когато се изискват със заданието за проектиране (договора за проектиране), към изчисленията на част паркоустройство и благоустройство на работния проект се прилагат и стойностни сметки за видовете залесителни работи и други видове СМР.

Глава шестнадесета

ЧАСТ ГЕОДЕЗИЧЕСКА (ТРАСИРОВЪЧЕН ПЛАН И ВЕРТИКАЛНА ПЛАНИРОВКА)

Раздел I

Част геодезическа на идейния проект

Чл.102. (1) Част геодезическа на идейния проект дава решение за пространственото положение (хоризонтално и вертикално) на обектите в прилежащата територия или в поземления имот в единна, най-често локална координатна система.

(2) Проектната част осигурява изменение на съществуващата конфигурация на релефа с оглед формиране на екологически и естетически издържана среда и удовлетворяване на изискванията на производствения процес, транспорта и отводняването.

(3) С част геодезическа на идейния проект се решават:

1. проектирането на геодезическа опорна мрежа, координирането на която се извършва в държавна и когато е необходимо, в локална координатна система;
2. определянето на проектните (локалните) координати (x,y,z) на характерни точки от обектите, като пресичане на оси, възлови точки от конструкциите и др.;
3. трасирането и контролирането по време на строителството и монтажа;
4. изследването на деформациите;
5. вертикалното планиране.

(4) При проектиране на единични и малки по обем и значимост обекти във фаза идеен проект частта се изработва и представя като част трасировъчен план и вертикална планировка.

Чл.103. Част геодезическа на идейния проект съдържа:

1. чертежи;
2. обяснителна записка.

Чл.104. (1) Част геодезическа на идейния проект се изработва върху графична (дигитална) геодезическа основа.

(2) Чертежите включват карти и планове на обекта, схеми, скици и чертежи, като за основа се ползват архитектурни, конструктивни и други чертежи, профили, разрези на терена и др.

Чл.105. Обяснителната записка към част геодезическа на идейния проект съдържа:

1. данни за приетите принципи на геодезическото осигуряване и на вертикалното планиране на обекта;
2. данни за проектираните локални геодезически мрежи: вид, описание на решението, разположение на точките, инструменти, измерване, координатна система, обработка, резултати, точност;
3. характеристика на избраните и координираните точки;
4. данни за вертикалното планиране;
5. принципи на трасиране и контролиране през отделните етапи на строителството и монтажа и конкретни решения при изпълнението на сложни обекти;
6. данни и описание на прецизната опорна мрежа, на контролните точки и репери, стабилизиране, измервания и обработката им, периодичност, анализ и интерпретация при изследване на деформации.

Чл.106. Изчисленията включват количествена сметка за видовете СМР, а когато се изисква със заданието за проектиране (договора за проектиране) - и стойностна сметка по уедрени показатели.

Раздел II

Част геодезическа на техническия проект

Чл.107. (1) Част геодезическа на техническия проект развива и конкретизира съответната част от идейния проект, като допълнително определя:

1. точното координатно разполагане на обектите по генералния план;
2. геодезическата опорна мрежа за трасирането и контролирането при изграждане на подобектите и на обекта като цяло;
3. данните за трасирането и контролирането на основните и подробните оси, при строителството и монтажа на големи единични обекти или подобектите при комплекс от обекти;
4. изчисляването на деформациите на обекти с особена важност или на обекти, разположени в слаби, льосови и свлачищни терени;
5. вертикалното планиране на територията на обекта и точното височинно разполагане на подобектите.

(2) При проектиране на единични и малки по обем и значимост обекти проектната част се изработва и представя като част трасировъчен план и вертикална планировка.

Чл.108. (1) Чертежите на част геодезическа на техническия проект включват:

1. сборен генерален план с отразена основна ситуация - сгради, пътица, железопътни линии, релеф, подземни и въздушни комуникации и съоръжения, номерата и координатите на характерни точки на обектите и др.;
2. схеми на геодезическите мрежи за трасиране и контролиране - ъглово-дължинни, GPS, строителна, осова, нивелачни и др.;
3. проекти, съответно скици за трасиране, с данни за трасирането и контролирането на основните и подробните оси при строителството и монтажа на обектите, както и на строителната или друг тип мрежа за трасиране;
4. ситуация, разрези и други графични разработки от проекта за изследване на деформациите на обекти с особена важност или на обекти, разположени в слаби, льосови и свлачищни терени;
5. чертежи за вертикално планиране:
  - а) план за вертикално планиране, изработен върху генерален план или кадастрална основа, с височинно обвързване на сградите, съоръженията и обектите на техническата инфраструктура, с означения на теренни и проектни коти;
  - б) характерни напречни и надлъжни профили и разрези по основните оси на сградите и съоръженията;
  - в) картограма на земните маси с изчисление на обемите изкопи и насипи във фигури или квадрати по средна работна кота и площ в таблици или ведомост и преместване на земните маси;
6. трасировъчен план, разработен в съответствие с нормативните актове и инструкциите по геодезия и в степен на подробност, необходима за изпълнението на обекта.

(2) За единични и малки по обем и значимост обекти трасировъчният план и вертикалната планировка на техническия проект се представят във вид на схеми или скици за трасиране или контролиране и с чертежите по ал.1, т.5.

Чл.109. (1) Обяснителната към част геодезическа на техническия проект записка съдържа:

1. данни за извършените геодезически работи, когато не е изработен идеен проект или те не са отразени в него;
2. данни за проектираните локални геодезически мрежи - вид, описание на решението, разположение на точките, стабилизиране, инструменти, измерване, координатна система, обработка, резултати и точност;
3. изходна основа (точки) за трасиране и контролиране, приетите методи на трасиране, точност, инструменти, стабилизиране;
4. данни и описание на опорната мрежа, на контролните точки и на реперите, стабилизиране, измервания

и обработката им, периодичност, анализ и интерпретация при изследване на деформации;

5. обосновка на проектното вертикално решение за:

- а)** цялата площадка и за отделни функционално обособени площадки;
- б)** отделни сгради, съоръжения, площи и пространства, улици, алеи, инженерни мрежи и тяхната взаимна вертикална обвързаност;
- в)** приетата схема за отводняване и отвеждане на повърхностните води с пояснение за наклоните на прилежащите им терени, настилките на тротоарите, пътищата и площадките;
- г)** основни коти $\pm 0,00$ на сградите и съоръженията;
- д)** хоризонталното разместване на земните маси, изкопи, насипи, предписание за разполагане на временни и постоянни депа на изкопните маси съгласувано с част проект за организация и изпълнение на строителството (ПОИС), изисквания за рекултивирание на нарушените терени, изграждане на съоръжения срещу свлачищни и ерозионни процеси и др.;
- е)** специалното моделиране на земните релефни форми (изкуствени хълмове, била, падини и др.).

(2) Към обяснителната записка по ал.1 се прилагат:

- 1.** списъци на геодезическите материали, схеми на опорни мрежи, изчисления и други данни за извършените геодезически работи на територията на обекта;
- 2.** данни, необходими за построяването на строителните и други мрежи, необходими за трасиране и контролиране по време на строителството и монтажа;
- 3.** други данни и материали, които се изискват със заданието за проектиране (договора за проектиране).

Чл.110. Към част геодезическа на техническия проект се изработват:

- 1.** количествена сметка за изпълнение на видовете земни работи и другите видове СМР;
- 2.** стойностна сметка, когато такава се изисква със заданието за проектиране (договора за проектиране).

Раздел III

Част геодезическа на работния проект

Чл.111. Част геодезическа на работния проект се изработва:

- 1.** когато не е изработен технически проект - в обхвата и съдържанието, определени за част геодезическа на техническия проект;
- 2.** когато е изработен технически проект - при необходимост от прецизиране и конкретизиране на техническия проект.

Глава седемнадесета ЧАСТ ТЕХНОЛОГИЧНА

Раздел I

Част технологична на идейния проект

Чл.112. Част технологична на идейния проект се изработва за обектите, при които технологията е определяща при тяхната експлоатация.

Чл.113. (1) Част технологична на идейния проект съдържа чертежи, обяснителна записка и технологични задания по подобекти към другите части на проекта.

(2) Чертежите съдържат технологични схеми на предлаганите вариантни решения.

(3) По преценка на проектанта или когато се изискват със заданието за проектиране (договора за проектиране), към технологичните схеми се изработват разрези и аксонометрични схеми.

Чл.114. Обяснителната записка към част технологична на идейния проект съдържа:

- 1.** варианти на технологичното решение, които се сравняват по производителност, специфични разходи на енергия, степен на механизация и по други показатели, като се обосновава изборът на оптималния вариант;
- 2.** технологичните процеси поотделно за всеки вариант и режима на работа;
- 3.** принципните компановъчни решения с обосновка за необходимите площи и обеми.

Чл.115. Изчисленията на част технологична на идейния проект се изработват по желание на проектанта или когато се изискват със заданието за проектиране (договора за проектиране) и могат да включват:

- 1.** технологичните изчисления;
- 2.** спецификация на основните машини и съоръжения;
- 3.** количествена сметка по уедрени показатели;
- 4.** стойностна сметка по уедрени показатели.

Раздел II

Част технологична на техническия проект

Чл.116. Част технологична на техническия проект определя конкретно избраните технологични решения.

Чл.117. Част технологична на техническия проект се представя в чертежи, които съдържат:

- 1.** технологични планове и схеми на предлаганите решения;

2. разреза и аксонометрични схеми към технологичните планове.

Чл.118. Част технологична на техническия проект се придружава от обяснителна записка, в която се описват:

1. приетата технология по отношение на нейните технико-икономически показатели (производителност, специфични разходи на енергия, степен на механизация и др.);
2. всяко технологично решение с характеристика на технологичния процес, режим на работа и компановъчните решения с обосновка на необходимите площи и обеми;
3. избраното технологично оборудване с обосновка;
4. вътрешноцеховият и вътрешнозаводският транспорт;
5. осигуряването на технологията с тръбопроводи за съгъстен въздух, вакуум, технологичен въздух, пещни газове и др.;
6. степента на специализация на производството;
7. степента на механизация на технологичните процеси;
8. организацията на механо-ремонтните работи, складовото стопанство и лабораторния контрол;
9. необходимата работна сила, осигуряването на производството със суровини, горива и др., характеристиката на разходите на суровини и спомагателни материали, електрическа енергия, технологични горива, въздух, пара, вода, отделянето на отпадъчни води, топлинният баланс на производството, товарооборотът и други показатели, характеризиращи технологичното решение;
10. постигнатите здравословни и безопасни условия на труд, санитарно-битовото обслужване и пожарната безопасност.

Чл.119. (1) Изчисленията на част технологична на техническия проект включват:

1. технологичните изчисления;
2. количествена сметка за СМР на част технологична;
3. спецификация на технологичното оборудване.

(2) Когато се изисква със заданието за проектиране (договора за проектиране), към изчисленията на част технологична на техническия проект се прилага стойностна сметка за СМР.

Раздел III Част технологична на работния проект

Чл.120. Част технологична на работния проект се изработва при необходимост от конкретизиране на технологични решения на техническия проект.

Чл.121. (1) Част технологична на работния проект се представя в работни технологични чертежи и детайли на предлаганите решения.

(2) В част технологична на работния проект се изработват машинно-конструктивни чертежи за нестандартни и некаталогизирани елементи, които се оформят в отделен самостоятелен раздел машинно-конструктивно и нестандартно оборудване.

Чл.122. Част технологична на работния проект се придружава от обяснителна записка, която се изработва със съдържанието на обяснителната записка на част технологична на техническия проект по чл.118.

Чл.123. Изчисленията на част технологична на работния проект включват изчисленията, които се изискват за част технологична на техническия проект.

Глава осемнадесета ЧАСТ ГЕНЕРАЛЕН ПЛАН

Чл.124. (1) Част генерален план се изработва за големи промишлени, селскостопански, транспортни, здравни, спортни и други комплексни обекти в случаите, когато такава се изисква с нормативен акт или със заданието за проектиране (договора за проектиране).

(2) Част генерален план се изработва в съответствие с регулационното отреждане и режима на устройство и застрояване на поземлените имоти, определени с подробния устройствен план.

(3) Когато няма действащ подробен устройствен план, част генерален план може да служи за основа за неговото изработване.

Чл.125. Част генерален план определя:

1. местоположението, границите и размерите на строителната площадка, предвидените за запазване и проектираните сгради, съоръжения и мрежи, теренните и геоложките условия, ландшафтните условия и ограничения, изискванията за опазване на ценната дървесна растителност и на културно-историческото наследство;
2. цялостното ситуационно, функционално и обемно решение и обвързването му с прилежащата територия;
3. транспортните връзки и приетите параметри на пътните и другите комуникационни площи;
4. решенията за връзките с надземните и подземните мрежи на техническата инфраструктура;
5. градоустройствените показатели, сравнени с нормативно допустимите.

Чл.126. Чертежите на част генерален план се изработват върху кадастрална карта (кадастрален план), върху извадка от действащия подробен устройствен план или върху опорен план.

Чл.127. Обяснителната записка към част генерален план съдържа описания и обосновка на проектното

Глава деветнадесета ЧАСТ ОРГАНИЗАЦИЯ И БЕЗОПАСНОСТ НА ДВИЖЕНИЕТО

Чл.128. Част организация и безопасност на движението се изработва за транспортни обекти и за обекти с масов достъп на хора, чиято експлоатация налага изменения в установената организация на движение по улиците и пътищата, отворени за обществено ползване.

Чл.129. (1) Част организация и безопасност на движението съдържа:

1. обяснителна записка, в която се отразяват предвиждащите се мероприятия за организация и безопасност на движението, като:

- а) сигнализация с пътни знаци, пътни светофари и пътна маркировка, необходима по време на експлоатацията на обекта;
- б) парапетни ограждения пред входовете и изходите на културно-битови, учебни и други сгради с масов достъп на хора;
- в) изграждане на паркинги;
- г) обосновка, че бъдещата експлоатация на обекта няма да създаде конфликти, свързани с безопасността на движението;

2. схеми (чертежи) на решенията по т.1, букви "а"- "в";

3. количествена сметка на СМР за изпълнение на мероприятията за организация и безопасност на движението.

(2) Когато се изисква със заданието за проектиране (договора за проектиране), към изчисленията на част организация и безопасност на движението се прилага стойностна сметка на СМР.

Глава двадесета ЧАСТ ОБЩА ОБЯСНИТЕЛНА ЗАПИСКА

Чл.130. (1) Част обща обяснителна записка се изработва от водещия проектант на проектите на големи или комплексни обекти, когато се изисква със заданието за проектиране (договора за проектиране).

(2) Част обща обяснителна записка се изработва в съответните фази на проектиране и се състои от:

1. обяснителна записка;
2. приложения към обяснителната записка, в т.ч.:
  - а) титулен списък на подобектите - при необходимост;
  - б) документите, представени от инвеститора със заданието за проектиране;
  - в) данни, необходими за изработване на проекта.

Чл.131. (1) Част обща обяснителна записка представя резултатите от изработения проект, а в случаите на вариантно изработване на проекта - и резултатите от проучените варианти със сравняване на основните им технико-икономически показатели.

(2) В част обща обяснителна записка се посочват:

1. основанието за изработване на проекта (договор и задание за проектиране);
2. кратка характеристика на получените изходни данни, както и данни и документи, непредставени от инвеститора, които задължително трябва да се осигурят за следващата фаза на проектиране;
3. видът на строителството - ново, разширение, реконструкция или рехабилитация;
4. обосновка за избора на площадката за обекта, в т. ч. описание на особеностите на околната среда, релефа, инженерно-геоложките, хидрогеоложките, геотехническите, климатичните и други инженерни условия, сеизмичността на района, категорията на земята и необходимостта от промяна на нейното предназначение и/или отчуждаване, спазването на санитарно-хигиенните изисквания и характеристика на съществуващите железопътни и/или пътни връзки, съществуващите подземни и надземни проводни (топлиноснабдителни, електроснабдителни, водоснабдителни, канализационни, газоснабдителни, съобщителни и др.);
5. наличните сгради и съоръжения, в т.ч. състояние и възможност за използване, като се прави характеристика на технологиите за технологичните обекти;
6. решения на вариантите (съпоставка на разработените варианти с посочване на предимствата и недостатъците по отношение на инженерно-геоложките, теренните, архитектурно-художествените, технологичните, строително-конструктивните и други условия, съображения за опазване на околната среда, спазване на санитарно-хигиенните изисквания, технико-икономическите показатели и експлоатационните условия), като се извършва обосновка на предложения оптимален вариант;
7. постиженията на проекта по отношение на архитектурните, конструктивните, инсталационните и други решения, ефективността от експлоатацията на обекта и неговите подобекти, архитектурно-художествения образ на обекта и опазването на околната среда;
8. направените допустими отклонения от техническите норми и стандарти по проектирането по подобекти и части на проекта, както и на писмените разрешения за тези отклонения от съответните органи, като се прилагат копия от разрешителните документи;
9. етапите и сроковете за изграждане на обекта като цяло и на неговите подобекти;
10. проблемите, изискващи допълнително изясняване;

11. специалните изисквания към следващата фаза на проектиране и към обекта.

(3) Когато се изисква със заданието за проектиране (договора за проектиране), към част обща обяснителна записка се прилага обобщена количествена и/или стойностна (генерална) сметка на обекта.

Глава двадесет и първа ЧАСТ ЗЕМНА ОСНОВА

Чл.132. Част земна основа се изработва за обекти, в които се предвижда изграждане на земни съоръжения или при които конструкцията на съоръженията и експлоатацията на обекта изискват специална защита на геоложката основа и/или на подземните води (насипни язовирни стени, диги и други хидротехнически съоръжения, депа за отпадъци, земни съоръжения за компостиране на отпадъци, мелиоративни съоръжения и др.).

Чл.133. (1) Част земна основа съдържа чертежи, вкл. разреза и характерни детайли на земното съоръжение, обяснителна записка и изчисления със съдържание, аналогично на съдържанието на част конструктивна.

(2) Съдържанието на част земна основа се конкретизира със заданието за проектиране в зависимост от вида и спецификата на обекта.

Глава двадесет и втора ЧАСТ ПРОЕКТ ЗА ОРГАНИЗАЦИЯ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРОИТЕЛСТВОТО

Чл.134. (1) Част ПОИС се изработва в случаите, когато е необходимо да се определят специфични изисквания, свързани с безопасността по време на строителството на обекта.

(2) Извън случаите по ал.1 част ПОИС се изработва, ако се изисква със заданието за проектиране (договора за проектиране).

(3) Част ПОИС съдържа:

1. обяснителна записка;
2. строителен ситуационен план;
3. проект за временна организация и безопасност на движението.

Чл.135. (1) Обяснителната записка към част ПОИС съдържа:

1. данни и обосновки на:
  - а) общите условия, при които ще се изпълнява строителството;
  - б) строителния ситуационен план;
  - в) избора на строителната механизация за изпълнение на СМР;
  - г) други съображения на проектанта;
2. самостоятелни раздели по:
  - а) здравословни и безопасни условия на труд и пожарна безопасност, като се посочват специфичните изисквания при изпълнение на СМР;
  - б) опазване на околната среда по време на изпълнение на строителството.

(2) Със строителния ситуационен план към част ПОИС се решава разполагането на временните сгради и съоръжения и на инженерните мрежи и съоръжения. В строителния ситуационен план се определят и частите от тротоари, улични или пътни платна и свободни обществени площи, които се използват временно за строителни площадки при условията на чл.157, ал.5 ЗУТ.

(3) Проектът за временна организация и безопасност на движението се изработва при необходимост, когато в процеса на строителството се налага да се измени съществуващата организация на движението, и съдържа обяснителна записка и схеми (чертежи).

Чл.136. (1) По желание на строителя се изработва част работен проект за организация и изпълнение на строителството (РПОИС).

(2) Част РПОИС включва:

1. обяснителна записка;
2. строителен ситуационен план;
3. проект за временна организация и безопасност на движението;
4. линеен или мрежов комплексен план-график за последователността на изпълнение на СМР.

Чл.137. (1) Обяснителната записка към част РПОИС съдържа:

1. данните по чл.135, ал.1;
2. методите за съставяне и анализ на резултатите от разработения комплексен график и приложенията му;
3. изисквания за директен или индиректен подход при монтажа на машините и съоръженията на инсталациите и оборудването;
4. сборни таблици за необходимите основни материали, строителни конструкции, изделия и др., определени по тримесечия и години по уедрени количествени натурални показатели въз основа на комплексния график.

(2) Строителният ситуационен план към част РПОИС се изработва съгласно чл.135, ал.2.

(3) Проектът за временна организация и безопасност на движението се изработва съгласно чл.135, ал.3.

(4) Комплексният план-график определя с текстови и графични материали:

1. сроковете за изпълнение на СМР, тяхната зависимост и последователност при изграждането на обекта и подобектите му, както и сроковете за частичен пуск на подобектите;
  2. сроковете за доставка на машините и съоръженията;
  3. времетраенето на строителството по основни видове СМР и по подобекти.
- Чл.138.** Въз основа на комплексния план-график, отделно или в общ чертеж с него, се изработват:
1. диаграма на работната сила, определяща максималния и средносписъчния състав на техническия персонал и работниците;
  2. график на заетостта на основните строителни машини;
  3. генерална строителна програма.

Глава двадесет и трета

ЧАСТ КОНСЕРВАЦИЯ, РЕСТАВРАЦИЯ И ЕКСПОНИРАНЕ НА ПАМЕТНИЦИТЕ НА КУЛТУРАТА

Раздел I

Проучване и документиране за нуждите на инвестиционното проектиране на обекти - паметници на културата

Чл.139. (1) Проучването и документирането са основа за изработване на инвестиционните проекти за паметниците на културата и на тяхната среда и са необходима и неразделна част от заданието за проектиране (договора за проектиране).

(2) Проучването по ал.1 включва:

1. проучване на архивни материали, стари планове, снимки, литературни и други писмени източници;
  2. проучване на физическото състояние на паметника на културата към момента на съставяне на заданието за проектиране;
  3. проучване на вида, етапите и степента на намеса в процеса на историческото развитие на паметника на културата и на неговата среда;
  4. проучване на състоянието и ресурсите на околната прилежаща среда;
  5. анализ на консервационно-реставрационните проблеми.
- (3)** Документирането отразява резултатите от проучването към момента на съставяне на заданието за проектиране в графична, фото-, цифрова и текстова информация. То съпътства целия процес на консервация, реставрация и експониране на паметника на културата. Документирането се извършва, както следва:

1. архитектурно документиране на паметника на културата и на неговата среда, в т.ч.:

- а) ситуиране на паметника на културата върху устройствената основа на кадастралната карта (кадастралния план) или на действащия подробен устройствен план, а за археологически паметници на културата - върху извадка от археологическия кадастър;
  - б) архитектурни разпределения на всички подземни, надземни и тавански етажи и план на покривните линии;
  - в) всички фасади;
  - г) напречни и надлъжни вертикални разрези;
  - д) специфични фрагменти, елементи, детайли и шаблони;
  - е) чертежи (табла) с представяне на оригиналните недвижими елементи на декоративната художествена украса и обзавеждане на интериора;
  - ж) площно нивелетно заснемане на археологически паметници на културата;
  - з) подробна фотодокументация;
2. конструктивно документиране на паметника на културата и на неговата среда, в т.ч.:
- а) тип и вид на носещите конструктивни системи (елементи);
  - б) описание на физическото състояние на съществуващата конструкция - повреди, деформации, наличност и разпространение на пукнатинна мрежа;
  - в) вид и състояние на земната основа и на фундирането, физико-механични свойства на строителните материали;
  - г) разпределения в план и височини, габарити и състав на конструктивните елементи, възли и детайли;

3. документиране на паркове и градини - паметници на културата, в т.ч.:

- а) ситуиране на паметника на културата върху устройствената основа на кадастралната карта (кадастралния план) или на действащия подробен устройствен план;
- б) общ опорен план в подходящ мащаб с нанесени:
  - сгради, малки архитектурни и скулптурни елементи, парково обзавеждане;
  - алейна мрежа, настилки, стълби, подпорни стени;
  - паркови елементи (характерни естествени и изкуствени теренни форми), водни площи, алпинеуми и др.;
  - растителни масиви, групи и солитери - видов състав и възраст;
- в) заснемане на архитектурни елементи;
- г) напречни и надлъжни разрези, изсяняващи вида и нивата на настилките, стълби, подпорни стени, теренни форми в подходящ мащаб;
- д) специфични фрагменти, детайли и шаблони;
- е) геодезическа снимка на паметника на културата в мащаба на общия опорен план, нивелета за централни и характерни части;

- ж) конструктивно състояние на стълби, подпорни стени и архитектурни елементи;
- з) фотодокументация;
4. документиране на художествените паметници, в т.ч.:
- а) ситуиране на паметника на културата в прилежащата му среда, описание и размери;
- б) фотодокументация;
- в) графично заснемане на паметника в подходящ мащаб;
- г) графични схеми в подходящ мащаб, които отразяват:
- състоянието на паметника;
  - местата на взетите проби за аналитични дейности и провеждани измервания;
  - периодите от историческото развитие на паметника на културата;
  - проведените консервационни намеси;
- д) текстова информация за резултатите от извършени наблюдения, изследвания, анализи и др.;
- е) документация на аналитичните (лабораторните) дейности.
- (4) Документирането на паметника на културата и на неговата среда се придружава от обяснителна записка, която съдържа:
1. идентификация на обекта - адресни и кадастрални данни, данни за статута и категорията на паметника на културата и на неговата среда;
  2. характеристика, датиране, типология, функционални особености и др.;
  3. обобщени резултати от проучването.

Раздел II

Архитектурен проект за консервация, реставрация и експониране на паметниците на културата

Чл.140. Архитектурните проекти за консервация, реставрация и експониране на паметниците на културата и на тяхната среда представят концепцията и методологическия подход за опазването им и предлагат съвременната намеса в съответствие с изискванията и ограничителните условия на Националния институт за паметниците на културата (НИПК).

Чл.141. (1) Архитектурните проекти за консервация, реставрация и експониране се представят в обхвата и съдържанието на архитектурните проекти съгласно глава осма, раздели I - III.

(2) Графичните материали към архитектурните проекти отразяват по подходящ начин оригиналната структура на паметника, както и предложението за съвременна намеса.

(3) Графичните материали към работния архитектурен проект се допълват със:

1. детайли и шаблони в случаи на реставрация или реконструкция на оригинални елементи;
2. цветни фасадни планове (когато те са предмет на инвестиционното проектиране) с приложени анализи на оригиналните материали, идентификационни данни и мостри за предложените нови материали.

Чл.142. Обяснителната записка на архитектурния проект, освен със съдържанието по чл.30 и 38 се допълва с информация за:

1. избрания методологически подход;
2. предложенията за намеса в паметника на културата и в неговата среда и начините за тяхното сигниране;
3. предложенията за решаване на специфични инфраструктурни, технологични и други проблеми.

Чл.143. (1) Проектът за интериор и обзавеждане на паметници на културата се изработва задължително като самостоятелен проект, когато в паметника на културата са съхранени оригинални интериори с висока културно-художествена стойност.

(2) Проектът за интериор и обзавеждане се представя в обхват и съдържание, аналогични на посочените в глава осма, раздел IV.

Раздел III

Конструктивни проекти за консервация, реставрация и експониране на паметниците на културата

Чл.144. (1) Конструктивните проекти за консервация, реставрация и експониране на паметниците на културата се представят в обхват и съдържание, аналогични на глава девета, раздели I - III, и илюстрират съвременната намеса в съответствие с изискванията и ограничителите на НИПК.

(2) Графичните материали към конструктивния проект се допълват с конкретни за паметника на културата конструктивни и строително-технологични решения и детайли в зависимост от неговата специфика.

(3) Обяснителната записка към конструктивния проект освен със съдържанието по чл.47, 51 и 56 се допълва с информация за:

1. необходимостта и вида на нови носещи системи и елементи, когато такива се налагат;
2. мерките за подобряване на носещата способност на оригиналните конструктивни системи и елементи по специални технологични методи със съответна обосновка;
3. технологичната последователност на изпълнението, необходимостта от временно конструктивно укрепване, вида на предложените строителни материали и др.

Раздел IV

Проекти за паркове и градини - паметници на културата

Чл.145. Проектите за паркове и градини - паметници на културата, представят концепцията за опазването, определят методологическия подход и илюстрират предложението за съвременна намеса в съответствие с изискванията и ограничителите на НИПК.

Чл.146. (1) Проектите за паркове и градини - паметници на културата, се представят в обхват и съдържание, аналогични на посочените в глава петнадесета, раздели I - III.

(2) Графичните материали към проектите по ал.1 се допълват със:

1. схема за зонироване на територията на паметника на културата и прилежащата му среда в съответствие с вида и степента на намеса;
2. опорно-сравнителен план, отразяващ решението на проекта, спрямо оригиналната структура на паметника като планова композиция и обемно пространствено оформление;
3. дежурна карта за мониторинг с цел опазване на оригиналния дендрологичен състав.

Раздел V

Проект за консервация, реставрация и експониране на художествени паметници

Чл.147. (1) Идейните проекти за художествени паметници съдържат текст и графични материали и представят:

1. концепцията за опазване на художествените ценности - визия за цялостното протичане на консервационно-реставрационния процес и за експонирането на художествените ценности като елементи на интериора и екстериора на паметника;
2. програма за работата по художествените ценности, включваща предложенията за видовете и обемите на консервационно-реставрационните дейности и последователността на тяхното изпълнение;
3. етапите от реализацията на цялостния процес;
4. резултатите от изпълнението на експерименталния участък, когато такъв се изисква със заданието за проектиране.

(2) Идейните проекти за консервация, реставрация и експониране на художествени паметници илюстрират съвременната намеса в съответствие с изискванията и ограничителите на НИПК.

(3) Идейните проекти за художествени паметници са задължителна фаза на проектиране при консервацията, реставрацията и експонирането им.

Чл.148. (1) Работният проект за художествени паметници е последваща конкретизация и допълване на идейния проект. Работният проект дава окончателните решения, необходими за изпълнението на консервацията, реставрацията и експонирането на художествените паметници.

(2) Работен проект за художествени паметници е проектът, по който се изпълнява консервацията, реставрацията и експонирането им.

(3) Работният проект за художествени паметници съдържа графични материали и текст, които отразяват предложенията за осъществяване на видовете консервационно-реставрационни операции или обработки, начините и последователността на тяхното изпълнение, апаратурите и материалите (смеси и състави) за реставрация.

Глава двадесет и четвърта ЧАСТ СМЕТНА ДОКУМЕНТАЦИЯ

Чл.149. Част сметна документация се изработва като самостоятелна част на проекта, когато се изисква със заданието за проектиране (договора за проектиране).

Чл.150. (1) Част сметна документация съдържа обяснителна записка, количествени сметки по частите на проекта за видовете СМР, спецификации на оборудването и обзавеждането и друга информация в зависимост от вида и спецификата на обекта.

(2) Когато се изисква със заданието за проектиране, към част сметна документация се включва обобщена (генерална) стойностна сметка на обекта.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. (1) Когато с други нормативни актове се поставят допълнителни изисквания към обхвата и съдържанието на инвестиционните проекти, те се прилагат едновременно с тази наредба.

(2) Обхватът и съдържанието на инвестиционните проекти за специалните обекти, свързани с отбраната и сигурността на страната, се определят съгласно изискванията на тази наредба, доколкото не противоречат на специалните нормативни актове.

§ 2. Обхватът на проектите и съдържанието на проектите части, които не са посочени в наредбата, се определят със заданието за проектиране (договора за проектиране).

§ 3. По смисъла на тази наредба:

1. "**Инвестиционен проект**" е проект, който е предназначен за строителство на обекти.

2. "**Терен**" е част от земната повърхност, за която с инвестиционен проект се предвиждат дейности по

BOBEL LTD

устройство - застрояване, озеленяване и благоустрояване.

3. "Комплексен обект" е обектът, който е предназначен за осъществяване на една или повече основни дейности, заедно с необходимите спомагателни и обслужващи дейности, като дейностите се осъществяват в самостоятелно обособени подобекти в една или повече сгради и съоръжения.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 4. Наредбата се издава на основание чл.139, ал.5 от Закона за устройство на територията (обн.,ДВ,бр.1 от 2001 г.; изм.,бр.41 от 2001 г.).

§ 5. (1) Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в "Държавен вестник".

(2) Наредбата се прилага за инвестиционни проекти, за които производството по одобряване и издаване на разрешение за строеж не е започнало до влизането ѝ в сила.

(3) За започнато производство по одобряване на инвестиционен проект и издаване на разрешение за строеж се счита датата на внасянето на инвестиционния проект за одобряване от компетентния орган. За започнато производство се счита и наличието на съгласуван идеен инвестиционен проект.

§ 6. Указания по прилагане на наредбата дава министърът на регионалното развитие и благоустройството.

Министър: Евг. Чачев